

Svešvaloda (vācu valoda). Svešvaloda I (vācu valoda)

**Pamatkursu programmas paraugs
vispārējai vidējai izglītībai**

Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr.8.3.1.1/16/I/002
Kompetenču pieeja mācību saturā

Svešvaloda (vācu valoda).

Svešvaloda I (vācu valoda)

Pamatkursu programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai

Pamatkursu programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai (turpmāk – programmas paraugs) ir izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" (turpmāk – Projekts).

Mācību satura izstrādi pirmsskolas, pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pakāpē Projektā vadija **Dace Namsone** un **Zane Oliņa**.

Programmas parauga izstrādi un sagatavošanu publicēšanai Projektā vadija **Rīta Kursīte**.

Programmas paraugu izstrādāja **Ina Baumanē, Anīta Jonaste, Kaiva Kugrēna** un **Iveta Rorbaha**.

Mācību priekšmeta programmas paraugu izvērtēja ārējie eksperti: mācību satura recenzente **Elīta Balčus** un zinātniskā recenzente **Ilze Kangro**.

Projekts izsaka pateicību visām Latvijas izglītības iestādēm, kas piedalījās mācību satura aprobācijā.

ISBN 978-9934-540-81-3

Saturs

Ievads	4	Pielikumi	41
Kursu mērķis un uzdevumi	7	1. pielikums. Mācību priekšmetu kursu programmu paraugos lietotie kodi	41
Mācību saturs	8	2. pielikums. Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursos plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti vispārīgajā un optimālajā apguves līmenī	42
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	11	3. pielikums. Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs, beidzot vispārējās vidējās izglītības pakāpi	46
Vērtēšanas saturs, kritēriji, formas un metodiskie paņēmieni	13	4. pielikums. Skolēnam attīstāmie ieradumi svešvalodās vispārējās vidējās izglītības pakāpē	48
Ieteikumi mācību darba organizācijai	14	5. pielikums. Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursu tematu pārskats	49
Mācību satura apguves norise	15	6. pielikums. Ieteikumi sadarbībai ar citām mācību jomām	50
Svešvaloda (vācu valoda) – vispārīgais apguves līmenis (B1)	17	7. pielikums. Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un resursi	51
Svešvaloda I (vācu valoda) – optimālais apguves līmenis (B2)	29		

Ievads

Kursu programmas struktūra

Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursu programmas paraugs (turpmāk – programma) ir veidots, lai palīdzētu skolotājiem īstenot Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem” (turpmāk – standarts) noteiktos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus valodu mācību jomā svešvalodās. Ar kursu *Svešvaloda (vācu valoda)* un *Svešvaloda I (vācu valoda)* palīdzību skolēni apgūst plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus svešvalodā (vācu valodā) vispārīgajā un optimālajā apguves līmenī.

Programmā mācību saturs ir veidots atbilstoši standartā noteiktajiem valodu mācību jomas plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem svešvalodā, no tiem atvasinot vācu valodas kursus apgūstamos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus vispārīgajā (B1) un optimālajā (B2) mācību satura apguves līmenī. Standartā noteiktie sasniedzamie rezultāti attiecas uz jebkuras svešvalodas apguvi, kuru skolēni mācās vidējās izglītības posmā. Mācību saturs veidots saskaņā ar *Eiropas Kopīgajām pamatnostādņēm valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana*¹ (2006); (*Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*², 2001; *CEFR – Companion volume*³, 2018), tajās paustajiem valodu apguves principiem un valodu apguves līmeņu aprakstiem.

Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursu programma sastāv no 2 daļām – *Svešvaloda (vācu valoda – B1)* un *Svešvaloda I (vācu valoda – B2)*. Plānojot vācu valodā apgūstamo mācību saturu vidusskolā, skolotājs izmanto to programmas daļu, kura atbilst skolēnu valodas apguves līmenim, uzsākot mācības vidējās izglītības posmā, un izvēlas arī attiecīgā mācību satura apguvei atbilstošus mācību materiālus.

Programmā iekļauti:

- kursu mērķi un uzdevumi;
- mācību saturs;
- mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni;

- mācību satura apguves norise;
- ieteikumi mācību darba organizācijai.

Mācību satura apguves norisē parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas standarta prasības zināšanu apguvē, izpratnes veidošanā, kā arī prasmju un vērtībās balstītu ieradumu attīstīšanā. Atšķirībā no citu vidusskolas kursu programmām svešvalodu (angļu, franču, krievu, vācu) programmās ieteicamā mācību satura apguves norise veidota, grupējot svešvalodā plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus trīs satura vienībās atbilstoši valodu mācību jomas lielajām idejām svešvalodās:

- valodas loma sabiedrībā;
- teksts un teksteide;
- valodas sistēma.

Programmā nav piedāvāts tematiskais princips, jo svešvalodās pieejamie mācību līdzekļi piedāvā atšķirīgu pieeju un secību dažādu valodas elementu apguvei, kura, lai gan ir saistīta ar reālām valodas lietojuma situācijām, tomēr nav saistīta ar noteiktu saziņas kontekstu. Līdz ar to skolotājam ir iespēja izvēlētos mācību līdzekļus pielāgot programmas prasībām. Katrai satura vienībai attiecīgajā klasē ir norādīti plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, tai skaitā, **ziņas** (apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām), **prasmes, vērtībās balstīti ieradumi un kompleksi sasniedzamie rezultāti** (raksturo skolēna spēju koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās). Katrā satura vienībā iekļautas arī nozīmīgākās skolēnu darbības un prasmes, kas nepieciešamas šo rezultātu sasniegšanai.

Vācu valodas pamatkursu programmas tematu pārskats pievienots 5. pielikumā.

Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un resursu apkopojošs uzskaitījums pievienots 7. pielikumā.

Programma veidota, paredzot, ka divu svešvalodu apguvei vidējās izglītības pakāpē kopā tiks atvēlētas 420 mācību stundas. Taču skolai ir iespējams mainīt (palielināt vai samazināt) mācību stundu skaitu kursā, nesamazinot to vairāk par 15 %. Plānojot stundu skaitu

¹ https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/Projekti/LV_mat_evp_valodu_pase.pdf

² <https://rm.coe.int/1680459f97>

³ <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>

katrai apgūstamajai svešvalodai, jāņem vērā valodas apguves līmenis, kuru skolēni sasnieguši pamatzīglītības posma beigās, lai vidusskolas posmā būtu iespējams vienā no svešvalodām (angļu, franču vai vācu) sasniegt valodas apguves līmeni B2, bet otrajā apgūstamajā svešvalodā (angļu, franču, krievu vai vācu) – valodas apguves līmeni B1. Ieteikumus mācību darba organizācijai skatīt programmas sadaļā “Ieteikumi mācību darba organizācijai”.

Programmas paraugam ir ieteikuma raksturs. Skolotāji var izmantot šo programmu vai arī pēc šī parauga izstrādāt savu programmu.

Mācību satura un pieejas akcenti

Vispārējās vidējās izglītības satura īstenošanas mērķis ir lietpratīgs skolēns, kurš apzinās savas spējas un intereses mērķtiecīgai personiskās un profesionālās nākotnes veidošanai, kurš ciena sevi un citus, padziļina zināšanas, izpratni, prasmes un turpina nostiprināt vērtības un tikumus atbilstoši saviem nākotnes mērķiem, atbildīgi, inovatīvi un produktīvi darbojas paša, ģimenes, labklājīgas un ilgtspējīgas Latvijas valsts un pasaules veidošanā. Vidējās izglītības pakāpes loma ir dot iespēju jauniešiem mācīties iedziļinoties atbilstoši viņu interesēm un nākotnes mērķiem, padziļinot un vispārinot pamatzīglītībā apgūto (10./11. klase), un mācoties dziļāk, šaurākā mācību jomu lokā (11./12. klase).

Lietpratība jeb kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas reālās dzīves mainīgās situācijās. Tā ir spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personiskajā vai sabiedriski politiskajā). Lietpratība jeb kompetence ir kompleksa – tā ietver zināšanas, izpratni, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās.

Lai katrā mācību priekšmetā un kursā ikvienam skolēnam nodrošinātu mūsdienīgas lietpratības izglītību, būtiski ikvienam skolotājam neatkarīgi no mācību priekšmeta plānot un vadīt skolēna mācīšanos, izvirzot skaidrus sasniedzamos rezultātus, izvēloties atbilstošus un daudzveidīgus uzdevumus, sniedzot atbalstošu un attīstošu atgriezenisko saiti un iespēju mācīties iedziļinoties – skaidrot darbību gaitu, domāt par mācīšanos un sasniegto rezultātu; veidot fiziski un emocionāli drošu mācību vidi; regulāri sadarboties ar kolēģiem, kopīgi plānojot mācību satura īstenošanu un sekojot katra skolēna attīstības dinamikai, un veikt nepieciešamos uzlabojumus mācību procesā, ņemot vērā katra skolēna individuālās mācīšanās un attīstības vajadzības.

Mācīšanās mērķu sasniegšanai skolotāji izmanto daudzveidīgas mācību organizācijas formas atbilstoši skolēna mācīšanās vajadzībām, to skaitā optimālā un augstākā mācību satura apguves līmeņa rezultātu sasniegšanai nozīmīgu daļu laika mācību procesā atvēlot mērķtiecīgi atbalstītam skolēna patstāvīgajam – pētnieciskajam, sabiedriskajam vai jaunrades – darbam. Šajā izglītības pakāpē skolotājiem svarīgi rosināt skolēnus laikus apzināties savas intereses, turpmāko studiju un profesionālās darbības vajadzības.

Valodu jomas mācību priekšmetos vidusskolas posmā skolēns nostiprina un pilnveido visas valoddarbības prasmes (lasīt, rakstīt, runāt, klausīties), padziļina izpratni par valodas lomu saziņā, īpaši digitālajā un rakstveida saziņā, par tekstu un tekstveidi, kā arī par valodas sistēmu. Atbilstoši šiem mērķiem arī veidoti vācu valodas pamatkursa sasniedzamie rezultāti.

Mācoties svešvalodas, svarīgi mācību saturā iekļaut arī tematus par valodas sociālo dabu, par valodas lomu, lietojumu, statusu un apguves procesu (mācīšanās grūtībām, to pārvarēšanas ceļu meklējumiem). Valoda nav atraujama no cilvēka un no sabiedrības kopumā. Lai veidotu cieņpilnas attiecības starp dažādu kultūru un valodu cilvēkiem, ir jāzina un jāizprot ar valodas statusu un lietojumu saistītie jautājumi.

Saskatot līdzīgo un atšķirīgo vairākās apgūstamajās valodās, skolēni dziļāk izprot valodniecības jēdzienus, dažādu valodas parādību funkcionalitāti un nozīmi praktiskās valodas lietojuma situācijās. Tāpēc īpaši rosināma būtu katras skolas visu valodu skolotāju sadarbība, meklējot kopīgus saskares punktus gan valodu mācību priekšmetu satura, gan izmantoto pieeju plānošanā.

Vācu valodas kursu programma veidota, īpaši ņemot vērā šādus mācību satura un pieejas akcentus:

- saskaņā ar programmas izstrādē izmantoto pieeju par vācu valodas apguvi ieteicams domāt starpdisciplināri, tas nozīmē skolotāju lielāku sadarbību savas (valodu) mācību jomas ietvaros un ar citu mācību jomu skolotājiem. Valodu apguve turpinās arī citās stundās kā tekstpratība (kas ietver lasīšanas stratēģijas, vārdu, jēdzienu un teksta padziļinātu izpratni), mācību jomas terminu apgušana, zinātnisku tekstu lasīšana, domu izklāsts par konkrētu jautājumu u. c.;
- skolēnu vairāku valodu zināšanas (viņu lingvistiskais repertuārs) jāizmanto arī citu mācību priekšmetu satura apgūvē, piedāvājot skolēniem salīdzināt jēdzienus, terminus un to definīcijas vairākās viņiem zināmajās valodās. Savukārt svešvalodu stundās,

strādājot ar informatīviem tekstiem, skolēni būtu rosināmi vairāk izmantot citu mācību jomu saturā apgūto, proti, precīzāk izteikties un lietot konkrētus jēdzienus, terminus, atklājot savu prasmi izmantot jauniegūtās zināšanas citos kontekstos;

- vācu valodas mācību programmā vidusskolā tāpat kā pamatskolā īpaša uzmanība ir pievērsta teksta tapšanas posmiem – melnraksta veidošanai, atgriezeniskās saites iegūšanai no skolotāja un klasesbiedriem, teksta uzlabošanai un tīrraksta veidošanai. Tādējādi tiek piedāvāts koncentrēties uz teksta tapšanas procesu (arī kā noteiktas grupas kopdarbu) kā nozīmīgu mācību darba sastāvdaļu;
- lasīšana, literatūras un citu tekstu izzināšana ir skolēnu domāšanas, zināšanu un pasaules izpratnes pamats. Daudzveidīgu tekstu izmantošana īpaši pieaug digitālajā komunikācijā, sociālajos medijos un cita veida elektroniskajā saziņā. Jauniešiem svarīgi ir veicināt prasmi ne tikai lasīt (pārskatīt) tekstus, bet tajos arī iedziļināties, saprast to, kas ir izteikts tieši, un to, kas tikai nojaušams, pievēršot uzmanību noteiktu vārdu, vārdformu un interpunkcijas vai citu zīmju lietojumam. Mācību stundās ir jāveicina jauniešu spēja izlasīt tekstu līdz galam, iedziļināties tā saturā, mazinot fragmentāru un paviršu attieksmi pret informācijas ieguvē;
- programmas apguvē ir jāievēro līdzsvars starp valodas runas un rakstu formu. Vidusskolas posmā ir jāattīsta un jānostiprina skolēna prasme publiski uzstāties, kā arī kvalitatīvi iesaistīties diskusijā, ievērojot ētikas normas un cieņpilnu attieksmi pret citiem saziņas dalībniekiem. Skolēns var izkopt un pilnveidot prasmi lietot atbilstošus verbālus un neverbālus izteiksmes līdzekļus publiskajā komunikācijā, gatavojot publiskas uzstāšanās vai iesaistoties diskusijās dažādu mācību priekšmetu satura apguvē;
- lai veicinātu jēgpilnu mācīšanos, programmā ir piedāvāti temati, kuru saturs apgūstams, izmantojot reālas, mūsdienīgas, ar noteiktu valodas lietojuma kontekstu saistītas situācijas. Vācu valodas mācību saturā ir turpināta nozīmīgāko gramatikas tematu apguve, pievēršot uzmanību to jēgas un lietojuma apzināšanai. Vidusskolas posmā, nostiprinot gan pamatskolā apgūto, gan paplašinot un pilnveidojot skolēnu zināšanas par valodas struktūras jautājumiem, ir paredzēta skolēnu izpratnes veidošana par valodas sistēmu kopumā, par tās līmeņiem un valodas parādību savstarpējo sakaru. Lai skolēni labāk saprastu valodu kā sistēmu un izprastu valodas būtību, ir ieteicams meklēt analogiskus piemērus citās mācību jomās (kādi paņēmieni ir izmantoti, lai strukturēti un vizuāli atklātu, kas ir literatūra, fizika u. tml.);

- programmā tiek piedāvāti temati, kurus apgūstot, skolēni analizē tekstus un pēc noteiktiem kritērijiem novērtē ziņas un avota ticamību. Informācijas apstrāde, izmantojot dažādus grafiskos līdzekļus, tostarp digitālos rīkus, un informācijas kritiska izvērtēšana ir jautājumi, kuru apguvi vācu valodas skolotājam ieteicams plānot kopā ar sociālās un pilsoniskās mācību jomas, kā arī ar tehnoloģiju mācību jomas kolēģiem;
- vidusskolas posmā turpinās skolēnu pašvadītas mācīšanās prasmju pilnveide, izkopjot gan pašvērtējuma, gan galvenokārt sava valodu apguves procesa plānošanas prasmes. Šim nolūkam ieteicams izmantot Latvijā izstrādāto *Eiropas Valodu portfeli (EVP) pieaugušajiem*¹ (2006), kā arī *Eiropas Kopīgo pamatnostādņu* pašvērtējuma skalas visām valodas prasmēm apgūstamajās valodās.

¹ http://maciunmacies.valoda.lv/images/Macies/pdf_portfelis/Eiropas%20valodu%20portfelis%20pieauguajiem%20LV-ENG.pdf

Kursu mērķis un uzdevumi

Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursos *Svešvaloda (vācu valoda)* un *Svešvaloda I (vācu valoda)* skolēni apgūst valodu mācību jomā ietvertos sasniedzamos rezultātus svešvalodās.

Valodu mācību jomas apguves mērķis: skolēns prasmīgi lieto valodas kā domāšanas līdzekli izziņā, tajā skaitā dažādu mācību jomu apgūvē un pašizziņā, sazinās atbilstoši situācijai formālās un neformālās valodas situācijās, prasmīgi izvērtē dažādus informācijas avotus, izvēlas sev nepieciešamos faktus, formulē savu attieksmi, skaidri izsaka un pamato savus argumentus gan latviešu valodā, gan svešvalodā, pārliecinoši izmanto visas sev zināmas valodas starpkultūru saziņā.

Kursa *Svešvaloda (vācu valoda)* apguves mērķis un uzdevumi ir dot iespēju skolēnam:

- uztvert un izprast informāciju un viedokļus runā un rakstos svešvalodā (dažādos raidījumos, ceļojumu aprakstos, filmās, intervijās, daiļliteratūrā, emuāros) un izmantot tos atbilstoši saziņas mērķiem;
- veidot aprakstus, salīdzinājumus un stāstījumus, lai pamatotu un izskaidrotu savus uzskatus, nodomus un attieksmi;
- apgūt nepieciešamo leksiku un gramatiku, lai to lietotu saziņai personiskā un publiskā vidē, noskaidrotu problēmas arī neierastās situācijās.

Kursa apguves priekšnosacījumi: kurss *Svešvaloda (vācu valoda)* paredzēts skolēniem, kuru svešvalodas prasmes atbilst Eiropas Kopīgo pamatnostādņu valodu apguves līmenim A2 un kas vēlas turpināt šīs svešvalodas apguvi vispārīgajā līmenī, lai sasniegtu valodas apguves līmeni B1.

Kursa *Svešvaloda I (vācu valoda)* apguves mērķis un uzdevumi ir dot iespēju skolēnam:

- uztvert kompleksu informāciju svešvalodā (ziņās, reportāžās, filmās, lekcijās, daiļliteratūrā, publicistikā, datubāzēs) un izmantot to atbilstoši saviem saziņas mērķiem;
- izklāstīt, pamatot un aizstāvēt savu viedokli par dažādiem tematiem rakstos un runā atkarībā no izvēlēta teksta veida (vēstulēs, esejās, ziņojumos, prezentācijās, diskusijās);
- paplašināt vārdu krājumu un gramatisko konstrukciju dažādību, lai spētu sazināties brīvi un bez sagatavošanās atbilstoši valodas funkcionālajam stilam.

Kursa apguves priekšnosacījumi: kurss *Svešvaloda I (vācu valoda)* paredzēts skolēniem, kuru svešvalodas prasmes atbilst Eiropas Kopīgo pamatnostādņu valodu apguves līmenim B1 un kas vēlas turpināt šīs svešvalodas apguvi optimālajā līmenī, lai sasniegtu valodas apguves līmeni B2.

Mācību saturs

Tāpat kā pamatizglītībā, arī vidējās izglītības pakāpē mācību saturs ir veidots, fokusējoties uz skolēnam būtiskāko, lai nostiprinātos lietpratība (kompetence) kā komplekss skolēna mācīšanās rezultāts ilgākā laika periodā. Mācību saturs ir organizēts saskaņā ar mācību satura būtiskākajiem pamatjēdzieniem jeb lielajām idejām (Li), kas skolēnam jāapgūst, lai veidotos vienota izpratne par apkārtējo pasauli un sevi tajā. Lielās idejas veido obligātā mācību satura strukturālo ietvaru; tām atbilstoši aprakstītas prasības mācību satura apguvei jeb plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, pabeidzot noteiktu izglītības pakāpi.

Valodu mācību jomas saturs līdzīgi kā pamatizglītībā ir strukturēts lielajās idejās. Pamat- skolā gan latviešu valodas, gan svešvalodu stundās darbs galvenokārt notika ar tekstu – dažādiem tekstu veidiem. Līdz ar to arī lielās idejas visai valodu jomai bija kopīgas. Vidusskolas posmā lielāka vērība veltīta konteksta izpratnei. Latviešu valodas apguvē uzmanība tiek vērsta uz valodas īpatnību izpēti dažādos sabiedrības slāņos, bet svešvalodās uz valodām un to mijiedarbību visā pasaulē. Tādēļ lielās idejas visai valodu mācību jomai vairs nav identiskas. Svešvalodām ir formulētas 9 lielās idejas, kuras tiek attīstītas visos valodu mācību jomas svešvaloduursos. Katra lielā ideja satur kompleksus sasniedzamos rezultātus. Sasniedzamie rezultāti formulēti no skolēna pozīcijām, akcentējot likumsakarības un skolēnam nozīmīgus mērķus.

Lielās idejas palīdz skolēniem uztvert apkārtējo pasauli un kopsakarības, ļauj fokusēties uz būtiskāko un, jau no pirmsskolas pēctecīgi attīstot izpratni, skaidri saprast, ko viņi mācās un kur viņiem šīs zināšanas un prasmes noderēs. Lielās idejas ir ietvars, kas ļauj gan skolēniem, gan skolotājam pievērst uzmanību galvenajam: ko mēs saprotam ar valodu, tās būtību. Vidusskolas posmā, salīdzinot ar pamatskolu, skolēni ir zinošāki un vairāk pieredzējuši, spēj runāt par valodu, saskatīt un novērtēt to kā nozīmīgu līdzekli sevis izteikšanai, savas individualitātes paušanai mutvārdos un rakstu formā tiešajā saziņā un digitālajā vidē, kā arī prasmīgāk veikt vispārinājumus un izprast abstraktas parādības, cēloņsakarības u. tml., piemēram, izprast valodas kā sistēmas būtību. Šīs atziņas veido pamatu lielo ideju formulējumiem svešvalodās. Tālāk aplūkotas un raksturotas katra no lielajām idejām atsevišķi.

Valodas loma sabiedrībā

- Katrai saziņas situācijai ir konteksts, kurā laiks, vieta un dalībnieki, savstarpēji vienojoties, nosaka saziņas saturu un formu. (VSK.VS.Li.1.1.)

Apgūstot valodas, ir būtiski izprast un apzināties, ka visu saziņas dalībnieku mērķi, nolūki, savstarpējās attiecības, kā arī saziņas vieta un laiks veido šīs saziņas kontekstu un ietekmē tās saturu un formu.

Saziņa var notikt gan rakstveida, gan mutvārdu formā, tā var būt gan privāta, gan oficiāla. Mutvārdu saziņa var norisēt dialoga, diskusijas, disputa vai debašu formātā.

Saziņas situāciju vada un parasti nosaka tas saziņas dalībnieks vai dalībnieki, kas to uzsāk. Tad otrs vai pārējie saziņas dalībnieki piemērojas izvīrītajiem nosacījumiem – saziņas saturam, ilgumam, ātrumam. Saziņas saturam jābūt interesantam, svarīgam, būtiskam abiem (visiem) dalībniekiem, jo citādi saziņas process pēc kāda no tās dalībnieku iniciatīvas tiks pārtraukts. Vienošanās par saziņas saturu un formu var panākt, to iepriekš oficiāli apspriežot, bet dažkārt tas notiek intuitīvi – viens saziņas dalībnieks piemērojas otram.

Reizēm veidojas situācijas, kad saziņas ilgumu un ātrumu nosaka fakts, ka kāds no dalībniekiem valodas līdzekļa trūkuma dēļ nespēj izsekot līdzī. Tas ir ļoti raksturīgi saziņas situācijām svešvalodās. Šādos gadījumos saziņas dalībniekiem, ja viņi vēlas saziņu turpināt, jāsamazina runas ātrums, jāaizvieto sarežģītāka leksika ar vienkāršākiem vārdiem vai frāzēm, jāpalīdz otram saprast izteikto domu, izmantojot žestus, mīmiku vai kādu citu valodu vārdus, kuri varētu būt zināmi vai saprotami otram. Ja saziņas dalībnieki zina vairākas valodas, ir iespējams panākt savstarpēju vienošanos, kurā no zināmajām valodām saziņa notiks.

Saziņa vienmēr ir atkarīga no saziņas partneru vecuma (vai viņi ir vienāda vecuma, vai kāds no viņiem ir daudz vecāks), no ieņemamā amata (kolēģi vai priekšnieks un padotais), radniecības (māte vai tēvs un bērns). Saziņu ietekmē arī tās norises vieta (piemēram, oficiāla pieņemšana, apspriede kādā iestādē, tikšanās uz ielas, darbavietā, veikalā, lidostā).

- Mēs izmantojam valodu, lai veidotu attiecības, apmainītos ar informāciju, noskaidrotu un izteiktu viedokli, izprastu, plānotu un novērtētu savu un citu rīcību. (VSK.VS.Li.1.2.)

Šī lielā ideja vidējās izglītības posmā turpina attīstīt jau pamatizglītībā veidoto izpratni par valodas sociālo funkciju, par valodu kā saziņas līdzekli, kas veido pamatus veiksmīgai sadarbībai. Valoda mums dod iespēju ne tikai nodrošināt precīzu informācijas apmaiņu,

bet arī paust savas emocijas un veidot attiecības ar cilvēkiem mums apkārt. Vidusskolā, padziļinot izpratni par valodas funkcijām sabiedrībā, uzsverta valodas loma dažādu viedokļu noskaidrošanā un precīzā formulēšanā, savas un citu cilvēku rīcības plānošanā un izvērtēšanā. Valoda dod mums iespēju uzsākt un uzturēt saziņu, kā arī nepieciešamības gadījumā to atjaunot. Valoda palīdz formulēt secinājumus, spriest, pamatot savas domas, attieksmi un tās iemeslus, izskaidrot notikumus, cēloņsakarības, piedalīties diskusijās, plānot un kopīgi darboties daudzvalodu projektos,

Lai saziņas procesā nenokļūtu nepatīkamās situācijās, lai nerastos negaidīti pārpratumi un lai neaizvainotu savus saziņas partnerus vai nepārprastu viņus, saziņā daudzvalodu vidē būtiski ir ievērot gan verbālās, gan neverbālās komunikācijas normas (acu kontakts, poza, attālums vienam runātājam no otra, runas ātrums u. tml.) un ņemt vērā to atšķirības citās valstīs.

- Valoda ir līdzeklis citu mācību priekšmetu apguvē, lai paplašinātu jau apgūtās zināšanas un iegūtu starptautisku pieredzi. (VSK.VS.Li.1.3.)

Pilnveidotajā mācību saturā un pieejā līdztekus pārējo mācību priekšmetu apguvei svešvalodas iegūst arvien nozīmīgāku lomu. Ja pamatzglītības posma beigās skolēniem vienā no svešvalodām jāsasniedz patstāvīga valodas lietotāja līmenis (B1), tad vidusskolas posmā skolēniem vismaz vienā svešvalodā jāsasniedz valodas apguves līmenis B2. Tas nozīmē spēju lietot apgūto svešvalodu ne tikai mācību, bet arī profesionālajām vajadzībām. Līdz ar to ne tikai svešvalodu, bet arī visu citu mācību priekšmetu skolotāju uzdevums ir dot iespēju skolēniem uzlabot un pilnveidot viņu valodu prasmes, rosinot skolēnus visos mācību priekšmetos līdztekus konkrētā mācību satura apguvei uzlabot savas svešvalodu zināšanas ar mācību saturu saistītā kontekstā, izmantojot mācību materiālus, kas ir aktuāli, bet pieejami tikai svešvalodās. Tādējādi tiek likti pamati CLIL (satura un valodas integrētas apguves) metodikas izmantošanai. Skolēni jārosina pašiem meklēt informāciju par viņus interesējošiem jautājumiem dažādos izziņas avotos, aktualizējot svešvalodu lomu mācību satura apguvē. Līdz ar to svešvalodas kļūst par rīku pēc iespējas dziļākai daudzveidīga mācību satura apguvei, to izmantošana padara mācību procesu interesantāku un daudzveidīgāku. Skolēni tādējādi pamazām tiek gatavoti savai nākotnes profesionālajai karjerai mūsdienu globālajā pasaulē.

Teksts un tekstveide

- Teksts ir izpētes objekts, kas ļauj izprast verbālās un neverbālās saziņas īpatnības attiecīgajā valodā. (VSK.VS.Li.2.1.)

Katrs teksts atspoguļo saziņas īpatnības konkrētajā valodā. Pētot tekstus, varam pamānīt un izprast atšķirības izmantotajos verbālajos un neverbālajos saziņas elementos (piemēram, filmās, videomateriālos), salīdzināt tās ar dzimto valodu, kā arī atpazīt un analizēt dažādu valodu stilus, stereotipus un tādus sociolingvistiskos elementus kā, piemēram, humors, ironija, sarkasms. Visa šī tekostos iekodētā informācija palīdz dziļāk izprast teksta veidotāju, viņa nolūkus un mērķus, uztvert izmantotajai valodai specifiskos izteiksmes līdzekļus.

- Zināšanas par rakstīto un runāto tekstu formu daudzveidību ļauj izvērtēt teksta saturu un mērķtiecīgi izmantot tekstus savām personiskajām, profesionālajām un akadēmiskajām vajadzībām. (VSK.VS.Li.2.2.)

Lai spētu izvērtēt teksta saturu un prasmīgi izmantotu to savām vajadzībām, skolēniem ir svarīgi izprast tekstu veidu dažādību un to, ka ir jāizvēlas tiem atbilstošas klausīšanās un lasīšanas stratēģijas, kas palīdz ne tikai uztvert teksta saturu, bet arī izvērtēt teksta autora argumentus un viedokli; jāapgūst zināšanas par tekstu uzbūvi dažādās valodās, lai analizētu sakarības tajos, kā arī atšķirīgu informācijas attēlošanas veidu priekšrocības, lai tos izmantotu atbilstoši konkrētās auditorijas specifikai. Visas iepriekšminētās zināšanas palīdz analizēt un kritiski izvērtēt interesējošajos tekstos izmantotos tekstveides līdzekļus, sniegtās informācijas kvalitāti un avotu ticamību, lai varētu tos turpmāk atbildīgi izmantot savu tekstu veidošanā svešvalodā atbilstoši personiskajām, profesionālajām vai akadēmiskajām vajadzībām.

- Teksta plānošana, veidošana, uzlabošana un publiskošana ir radošs process, kura laikā autors saskaņo savas idejas ar attiecīgās valodas normām. (VSK.VS.Li.2.3.)

Vidusskolā skolēni padziļina izpratni par tekstu nozīmi izziņas procesā un to veidošanu kā radošu un jēgpilnu procesu, kurā, izmantojot gan savu, gan citu cilvēku pieredzi, tiek radīta jauna informācija, plānots, veidots, pilnveidots un publiskots teksts. Katra teksta veidošana parasti sākas ar plānošanu, noformulējot svarīgākos argumentus un pretargumentus un izvēloties teksta mērķim atbilstošu struktūru. Tekstveides process var būt arī kolektīvs, kad teksta veidošanā sadarbojas divi vai vairāki autori, kuri izsaka savu viedokli, argumentē to, izmantojot savas un citu idejas, analizē, kritiski izvērtē un kopīgi papildina teksta saturu un izmantoto leksiku, uzlabo tā formu. Izvērtējot savu tekstu svešvalodā, būtiski vispirms

izvirzīt kritērijus teksta kvalitātes uzlabošanai, pēc kuriem individuāli vai kopīgi teksts tiek analizēts, rediģēts un pilnveidots atbilstoši konkrētās valodas normām (piemēram, pārbaudot tekstveides principu ievērošanu, piemērotu valodas izteiksmes līdzekļu izmantojumu, stilistisko nianšu precizitāti). Pirms savu tekstu publiskošanas jāizvēlas konkrētajai auditorijai atbilstošs prezentācijas veids un valoda. Būtiska ir piemērotu valodas izteiksmes līdzekļu izvēle, precīzi argumenti savas domas pamatošanai, gatavība atbildēt uz jautājumiem un jautāt pašam, izvirzīt pretargumentus sava viedokļa aizstāvēšanai.

Valodas sistēma

- Valodas apguves stratēģijas ir nepieciešamas, lai apzinātu savas esošās zināšanas, mobilizētu nepieciešamos leksiskos un sintaktiskos resursus un plānotu valodas izaugsmi. (VSK.VS.Li.3.1.)

Pamatskolas posmā iepazītās valodas apguves stratēģijas vidusskolā tiek papildinātas un pēc iespējas individualizētas, lai tās labāk un precīzāk atbilstu katra skolēna mācīšanās vajadzībām. No jau apgūtajām stratēģijām skolēni patstāvīgi izvēlas visatbilstošākās savu valodas prasmju uzlabošanai, kā arī analizē to izmantošanas iespējas un piemērotību citu mācību jomu apgūvē. Skolēni vērtē ne tikai savas zināšanas un prasmes, bet iesaistās arī klasesbiedru svešvalodu zināšanu un prasmju vērtēšanas procesā, formulējot savus spriedumus, pamatojot savu viedokli un dodot ieteikumus klasesbiedru valodas prasmju attīstībai. Tādējādi tiek izkoptas pašvērtējuma prasmes un plānota sava valodas prasmju attīstība.

- Lingvistiskā kompetence ir spēja lietot fonētikas, morfoloģijas, leksikas un sintakses zināšanas saziņā. (VSK.VS.Li.3.2.)

Vidusskolas mācību programmā uzsvars likts uz valodas sistēmisko izpratni. Valoda kopumā tiek analizēta kā zīmju sistēma, kurā viss ir savstarpēji saistīts un darbojas pēc noteiktām likumsakarībām. Skolēni, padziļinot zināšanas par dažādām valodas vienībām un to lietojumu, nostiprina izpratni par valodas strukturālo sarežģītību un elementu mijiedarbi saziņas procesā, kā arī pilnveido prasmi izvēlēties piemērotākos izteiksmes līdzekļus tekstveidē.

Šāda pieeja palīdz sistematizēt skolēna zināšanas, kā arī skolēnam veidot kopskatu par valodas sistēmu.

Fonētikā būtiski ir ne tikai pamanīt, bet arī izprast cilvēku izrunas īpatnības, intonāciju, spēt analizēt kopīgo un atšķirīgo dažādu valodu, valodu variantu un dialektu lietojumā, lai vajadzības gadījumā izmantotu atbilstošu intonāciju un izrunu turpmākajā saziņā.

Apgūstamās svešvalodas izruna, uzsvari, ritms un intonācija saziņā palīdz precīzāk paust savu attieksmi un emocijas. Morfoloģijā tiek padziļinātas pamatskolā iegūtās zināšanas par vārdu un tā daļām, to lomu vārdu nozīmes un funkciju izmaiņās, lai tās izmantotu sava vārdu krājuma paplašināšanai. Leksikas apgūvē ir svarīgi ne tikai prasmīgi izmantot dažādas vārdnīcas, datubāzes, tēzaurus un valodas korpusus, bet arī kritiski izvērtēt un radoši lietot savu vārdu krājumu. Salīdzinot un analizējot vārdu lomu teikumā, to saskaņošanas un saistījuma veidus dažādās valodās, tiek padziļinātas zināšanas sintaksē, nodrošinot arī valodas normām un saziņas mērķim atbilstošu paužu un interpunkcijas lietojumu.

- Valodas lietotāja identitāti veido dažādu valodu resursu prasmīga izmantošana. (VSK.VS.Li.3.3.)

Viena no svarīgākajām valodas funkcijām ir domāšanas jeb kognitīvā funkcija. Ar valodas palīdzību mēs domājam un paužam savas domas citiem. Valoda palīdz strukturēt mūsu domāšanu, tāpēc ir ļoti svarīgi attīstīt savas valodas spējas visas dzīves garumā. Lai skolēns varētu pilnvērtīgi domāt dažādās dzīves jomās, kā arī paust savas domas sabiedrībai, ir nepieciešams prasmīgi pārvaldīt savu lingvistisko repertuāru visās apgūstamajās valodās. Svešvalodās skolēnam jāapgūst prasme mērķtiecīgi izmantot dažādu valodu strukturālos elementus, lai veidotu atbilstošu tekstu gan mutvārdos, gan rakstveidā, tāpēc liela daļa sasniedzamo rezultātu, kā arī paredzamo ieradumu ir vērsta uz skolēna prasmi izmantot dažādus apgūtos valodu resursus, veidojot savus tekstus atbilstoši kontekstam un situācijai.

Standartā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācību jomā un no tiem atvasinātie sasniedzamie rezultāti programmā ir kompleksi – galarezultāts veidojas darbībā, kura ietver gan vienas vai vairāku mācību jomu zināšanas, izpratni un prasmes, gan caurviju prasmes, gan vērtībās balstītus ieradumus. Katra mācību priekšmeta skolotāja viens no uzdevumiem ir visu to attīstīt.

Kursā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti saskaņā ar vispārējās vidējās izglītības standartu (Skatīt 9. pielikumu Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416) iekļauti programmas 2. pielikumā.

Standartā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs vispārējās vidējās izglītības pakāpes noslēgumā iekļauti programmas 3. pielikumā. Skolēnam attīstāmie ieradumi svešvalodās iekļauti 4. pielikumā.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Vērtēšanas pieeja un pamatprincipi

Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, īstenojot mūsdienīgu izglītību, kuras rezultāts ir patiesa izpratne, spēja izmantot skolā apgūto neierastās situācijās un lietpratība, ir esošās vērtēšanas prakses pārvērtēšana, atbilstoši saskaņojot vērtēšanas mērķi, formu un saturu.

Vērtēšanas uzsvars mainās no skolēna mācību sasniegumu novērtēšanas uz vērtēšanu, lai uzlabotu mācīšanos. Vērtēšana, lai uzlabotu mācīšanos, ir efektīvas atgriezeniskās saites sniegšana skolēnam, dodot viņam iespēju un laiku uzlabot savu sniegumu atbilstoši plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem un vērtēšanas kritērijiem.

Vērtēšana primāri ir neatņemama mācīšanās sastāvdaļa, kas gan skolotājam, gan skolēnam ļauj plānot uzlabojumus mācību procesā. Vērtēšana nav tikai vērtējuma izlikšana, piemēram, atzīmes veidā.

Vērtēšanas uzsvaru maiņa ir svarīga arī skolas līmenī. Kļūst nozīmīgi veidot sistēmas, kuras dod iespēju sekot līdzi katra skolēna izaugsmei un sniegt atbalstu tieši tajā laikā un vietā, kad un kur tas ir nepieciešams.

Vērtēšanai standartā ir noteikti šādi pamatprincipi.

1. Sistēmiskuma princips – mācību snieguma vērtēšanas pamatā ir sistēma, kuru raksturo regulāru un pamatotu, noteiktā secībā veidotu darbību kopums.
2. Atklātības un skaidrības princips – pirms mācību snieguma demonstrēšanas skolēnam ir zināmi un saprotami plānotie sasniedzamie rezultāti un viņa mācību snieguma vērtēšanas kritēriji.
3. Metodiskās daudzveidības princips – mācību snieguma vērtēšanai izmanto dažādus vērtēšanas metodiskos paņēmienus.
4. Iekļaujošais princips – mācību snieguma vērtēšana tiek pielāgota ikviena skolēna dažādajām mācīšanās vajadzībām, piemēram, laika dalījums un ilgums, vide, skolēna snieguma demonstrēšanas veids, piekļuve vērtēšanas darbam.
5. Izaugsmes princips – mācību snieguma vērtēšanā, īpaši mācīšanās posma noslēgumā, tiek ņemta vērā skolēna individuālā mācību snieguma attīstības dinamika.

Vērtēšanas norises laiku mācību procesā un biežumu, saturu, uzdevumu veidu, vērtēšanas formu un metodiskos paņēmienus, vērtēšanas kritērijus, vērtējuma izteikšanas veidu un dokumentēšanu izvēlas atbilstoši vienam no trim vērtēšanas mērķiem – diagnosticējošā, formatīvā vai summatīvā vērtēšana. Informācija par tiem ir apkopota tabulā.

Vērtēšanas veidi Vērtēšanas aspekti	Diagnosticējošā vērtēšana	Formatīvā vērtēšana	Summatīvā vērtēšana
Vērtēšanas mērķi	Noteikt skolēna apgūtās zināšanas, izpratni, prasmes, vērtībās balstītus ieradumus un kompleksus sasniedzamos rezultātus (turpmāk – plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus) mācību procesa plānošanai un pilnveidei, piemēram, turpmāko plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu precizēšanai, mācību uzdevumu izvēlei.	Noteikt skolēna apgūtos sasniedzamos rezultātus atgriezeniskās saites sniegšanai skolēnam un skolotājam, lai uzlabotu skolēna sniegumu un plānotu turpmāko mācību procesu. Veicināt skolēna mācību motivāciju attīstīt pašvadītas mācīšanās prasmes, iesaistot viņu vērtēšanas procesā.	Noteikt skolēna apgūtos sasniedzamos rezultātus mācību rezultāta novērtēšanai un dokumentēšanai. Summatīvās vērtēšanas rezultātus var izmantot, piemēram, arī lai uzlabotu skolēna sniegumu, izvērtētu mācību procesā izmantotās metodes, pieņemtu lēmumus par turpmāko darbu.
Norises laiks mācību procesā un biežums	Ieteicams veikt temata, mācību kursa vai mācību gada sākumā.	Veic mācību procesa laikā. Skolotājs to organizē pēc nepieciešamības.	Veic mācīšanās posma (piemēram, temata, vairāku tematu vai temata loģiskās daļas, mācību gada, izglītības posma vai pakāpes) noslēgumā.
Vērtēšanas saturs	Saturu veido iepriekšējā mācīšanās posmā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, kuri nepieciešami turpmākā mācību satura apguvē.	Saturu veido plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācīšanās posma laikā.	Saturu veido plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācīšanās posma noslēgumā.
Vērtēšanas uzdevumu veidi	Uzdevuma veidu skolotājs izvēlas atbilstoši plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam. Tas var būt, piemēram, atbilžu izvēles uzdevums, īso atbilžu uzdevums, strukturēts uzdevums, esejas tipa uzdevums, uzdevums, kurā skolēns var demonstrēt savu sniegumu darbībā vai izstrādājot produktu.		
Vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	Mutiski, rakstiski, praktiski vai kombinēti. Novērošana, saruna, aptauja, uzdevumu risināšana, darbs ar tekstu, demonstrējums, vizualizēšana, esejā, projekts, diskusija, etīde u. tml.		
Vērtēšanas kritēriji, to izveide	Kritēriji nepieciešami vērtēšanas objektivitātes nodrošināšanai. Kritērijus izstrādā skolotājs atbilstoši plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam, vērtēšanas formai un metodiskajam paņēmienam. Kritēriju izstrādē un vērtēšanā var iesaistīt skolēnus, lai pilnveidotu skolēna pašvadītas mācīšanās prasmes.		
Vērtējuma izteikšanas veids un dokumentēšana	Vērtējumu izsaka, dokumentē un komunicē atbilstoši mērķauditorijai (piemēram, skolēns, kolēģis, atbalsta personāls, skolas vadība, vecāks), lai mērķtiecīgi atbalstītu skolēna mācīšanos un sekotu līdzi skolēna sniegumam ilgtermiņā. Vērtējumu var izteikt apguves līmeņos, procentos, punktos, ieskaitīts/neieskaitīts u. tml.		Vērtējumu vidējās izglītības pakāpē izsaka 10 ballu skalā katrā mācību priekšmeta kursā atbilstoši plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem.

Vērtēšanas saturs, kritēriji, formas un metodiskie paņēmieni

Pamatkursu programmā tematu ietvaros paredzēti četru veidu plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti: ziņas, prasmes, vērtībās balstīti ieradumi, komplekss sasniedzamais rezultāts. Plānojot vērtēšanu, skolotājam svarīgi izvēlēties plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam atbilstošus kritērijus, metodiskos paņēmienus un uzdevumu vērtēšanas veidu.

Ziņu apguve parāda skolēna izpratni. Tā attiecas uz standartā plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem, kuri parasti sākas ar darbības vārdiem “apraksta”, “skaidro”, “pamato” u. c. Piemēram: “Lasot un klausoties dažādus tekstu veidus, ir nepieciešamas dažādas stratēģijas. (VSK.VS.Li.2.2.)”; plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvi skolēns parāda, veicot uzdevumus, risinot problēmas, piedaloties sarunās vai diskusijās u. tml.

Prasmju apguvi skolēns demonstrē darbībā (piemēram, modelē, attēlo, aprēķina); to vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu. Piemēram: “Rada auditorijai un saziņas mērķiem piemērotu tekstu, uzlabo to, ņemot vērā ieteikumus, publisko savu tekstu. (VS.V.2.3.4.)”.

Ieradumus, kas balstīti vērtībās, skolēns demonstrē darbībā; tos vērtē, novērojot skolēna darbību ilgākā laika posmā, īpaši situācijās, kuras ietver izvēles iespējas. Piemēram: “Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par Latviju un pasauli, lasot/klausoties ziņas dažādās valodās dažādos plašsaziņas līdzekļos un izvērtējot informācijas ticamību un viedokļu daudzveidību – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – gudrība, vērtība – Latvijas valsts)”.

Kompleksu sasniedzamo rezultātu apguvi skolēns demonstrē darbībā. Piemēram: “Publisko paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu; atbild uz jautājumiem; izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem. (=VS.O.2.3.4.)”. Kompleksa sasniedzamā rezultāta vērtēšanai izmanto dažādas formas – rakstveida, mutvārdu vai kombinēts pārbaudes darbs, individuāls vai grupas projekts u. c.

Ieteikumi mācību darba organizācijai

1. Satura starpdisciplinartāte

Plānojot kursu satura apguvi, jāņem vērā, ka starp kursiem pastāv vairāki starpdisciplinartātes līmeņi, kas izpaužas gan tematiski, gan apgūstamajās prasmēs, tai skaitā:

- zinātniskā valodas stila un zinātniskā teksta izstrādes jautājumi ir aktuāli visu kursu saturā vidējās izglītības pakāpē; latviešu valodas kursā optimālajā mācību satura apguves līmenī tiek attīstīta un pilnveidota izpratne par zinātniskā stila īpatnībām un tā izmantojumu tekstu veidošanā (zinātniska teksta uzbūve, argumentācija, teksta noformēšanas prasības, atsauču veidošana, zinātniskā stila izteiksmes līdzekļi un gramatiskās īpatnības, iesaiste diskusijā), taču citu mācību jomu kursus tiek attīstītas un pilnveidotas skolēna prasmes lasīt un veidot savas nozares zinātniskos tekstus, pievēršot uzmanību zinātniskā teksta struktūras, metožu izvēles un noformēšanas, kā arī terminoloģijas lietojuma īpatnībām, tādēļ svarīgi plānot šo prasmju nostiprināšanu saziņā ar latviešu valodas skolotāju;
- vidējās izglītības pakāpē skolēnam jāspēj izmantot savas pamatzglītībā iegūtās digitālās iemaņas un zināšanas tādā mērā, lai varētu tās brīvi lietot arī citosursos; vidējās izglītības pakāpē tehnoloģiju mācību jomas – datorikas, programmēšanas un dizaina un tehnoloģiju – pamatkursos vidējās izglītības pakāpē skolēni turpinās attīstīt prasmes tiešsaistes komunikācijas rīku izmantošanā liela apjoma tekstu strukturēšanai, liela apjoma datu apstrādei un vizualizācijai, informācijas dizaina risinājumu izstrādei; ieteicams visu kursu skolotājiem plānot mērķtiecīgu digitālo prasmju izmantošanu sadarbībā ar tehnoloģiju mācību jomas skolotājiem;

Vācu valodas kursu programmā ieteikumi sadarbībai ar citām mācību jomām doti 6. pielikumā, atzīmējot, kādi sadarbības veidi iespējami visbiežāk.

2. Stundu sadalījums/grafiks

Kursa sasniedzamo rezultātu apguvei, skolotājam svarīgi izmantot daudzveidīgas mācību organizācijas formas, tai skaitā, nozīmīgu daļu laika mācību procesā atvēlot mērķtiecīgi atbalstītam skolēna patstāvīgajam – pētnieciskajam, jaunrades vai sabiedriskajam – darbam. Tādēļ mācību darbs stundā jāplāno sabalansēti, atvēlot atbilstošu laiku skolotāja mērķtiecīgi virzītam un atbalstītam skolēnu patstāvīgajam darbam klasē, tai skaitā, izmantojot skolā vai kopienā pieejamos informatīvos resursus u. tml. Tikpat svarīgi skolotājiem

izsvērti plānot un savstarpēji koordinēt skolēnu patstāvīgā darba apjomu un saturu ārpus mācību stundām, paredzot, ka skolēni ārpus mācību stundas vidēji papildus pavadīs aptuveni trešdaļu no kursa mācību stundu skaita.

3. Dažādas mācību darba organizācijas formas

Vācu valodas kursu programmā aiz katram valodas prasmju apguves līmenim plānotā mācību satura apraksta piedāvātas arī papildiespējas skolēna mācīšanās pieredzes paplašināšanai un padziļināšanai, piemēram, ieteikumi mācību ekskursijām, pētniecības projektiem, kas atbilst attiecīgajam vecumposmam un piemēroti plānotajam valodas apguves līmenim.

Mācību satura apguves norise

Šajā sadaļā parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas standarta prasības zināšanu apgūvē, izpratnes veidošanā, prasmju un vērtībās balstītu ieradumu attīstīšanā.

Mācību satura apguves norise svešvalodu (angļu, vācu, franču, krievu valodas) kursu programmās aprakstīta, grupējot plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus trīs mācību satura vienībās atbilstoši lielajām idejām:

- valodas loma sabiedrībā;
- teksts un tekstveide;
- valodas sistēma.

Katras satura vienības ietvarā iekļauta šāda informācija:

- apguves līmenis un attiecīgās mācību satura vienības nosaukums (izcelts un iekrāsots);
- mācību satura vienības apguves mērķis;
- plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti;
- mācību satura apguves norise – nozīmīgākās skolēna darbības atbilstoši katrai attiecīgās mācību satura vienības sasniedzamo rezultātu apakšgrupai.

Plānojot mācības, mācību satura vienības (atšķirībā no citiem mācību priekšmetiem, kuru mācību priekšmetu programmu paraugi strukturēti tematos) apgūstamas integrēti. Skolotājs izvēlas tematu kā kontekstu atbilstošu mācību satura elementu apguvei no katras mācību satura vienības.

Vācu valodas kursu apguvei ieteicamo tematu pārskats ievietots 5. pielikumā. Programmā lietoto kodu skaidrojums pievienots 1. pielikumā.

Satura vienības struktūras paraugs

Vispārīgais apguves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
-----------------------------	-------------------------	----------------------	-----------------

Apguves mērķis – plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu kopums un apguves pamatojums.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
Apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām. Iekavās norādīts kods standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulā, uz kuru lielo ideju attiecas konkrētā ziņa.	Mācību priekšmetam specifiskās un vispārīgās jeb caurviju prasmes, ko skolēns apgūs attiecīgajā satura vienībā.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Skolēna spēja koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās. Iekavās norādīts kods no standarta attiecīgās mācību jomas plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu tabulas. Ja satura vienībā tiek sasniegts tabulā minētais plānotais skolēnam sasniedzamais rezultāts pilnībā, pirms koda iekļauta vienādības zīme.	Vērtībās balstīti ieradumi, kuru attīstīšanai plānots pievērst pastiprinātu uzmanību attiecīgajā tematā.

Apguves norise – satura vienībā iekļauto plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvei nepieciešamās skolēna darbības. Tabula veidota, grupējot apgūstamos sasniedzamos rezultātus un katrai sasniedzamo rezultātu apakšgrupai piedāvājot nepieciešamās skolēna darbības. Tabulā nav uzskaitītas visas iespējamās skolēna darbības, norādīts uzdevumu skaits, vingrināšanās ilgums vai intensitāte. Galvenā uzmanība pievērsta skolēna darbību veidiem un būtībai.

Apakšgrupas nosaukums	Apakšgrupas nosaukums	Apakšgrupas nosaukums	Apakšgrupas nosaukums	Apakšgrupas nosaukums
Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības	Skolēna darbības

Papildiespējas – papildu idejas un ieteikumi, kā vēl paplašināt un padziļināt skolēna mācīšanās pieredzi attiecīgajā tematā, (piemēram, ieteikumi mācību ekskursijām, pētniecības projektiem.)

**Svešvaloda (vācu valoda) –
vispārīgais apguves līmenis (B1)**

Vispārīgais apguves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
--------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------

Apguves mērķis: pilnveidot saziņas prasmes dažādās situācijās, izmantojot atbilstošus saziņas līdzekļus informācijas apmaiņai un sava viedokļa izteikšanai.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Dažādās situācijās valodai ir dažādas funkcijas (piemēram, sasveicināšanās, iepazīšanās, atvairošanās). (VSK.VS.Li.1.1.) - Starpkultūru saziņā var kombinēt visas sev zināmās valodas mērķa sasniegšanai. (VSK.VS.Li.1.2.) - Daudzvalodu kompetence paplašina valodu lietotāja redzesloku. (VSK.VS.Li.1.3.)	- Salīdzina un apraksta savas valodu prasmes. (VS.V.1.1.1.) - Izvēlas vārdus un teikumu konstrukcijas atbilstoši saziņas situācijai. (VS.V.1.1.2.) - Veido vienkāršu aprakstu, secīgi izklāstot informāciju un savas domas. (VS.V.1.2.1.) - Tekstā atšķir notikuma aprakstu no viedokļa. (VS.V.1.2.2.) - Apraksta savas emocijas klausītājiem saprotamā veidā. (VS.V.1.2.3.) - Grupu darbā efektīvi izmanto apgūstamo vācu valodu. (VS.V.1.2.4.) - Pielāgo dzimtās valodas saziņas stratēģijas saziņas situācijai valodā. (VS.V.1.2.5.) - Aktīvi klausās un atbilstoši reaģē uz diskusijas dalībnieku teikto. (VS.V.1.2.6.) - Meklē citiem mācību priekšmetiem nepieciešamo informāciju dažādos avotos. (VS.V.1.3.1.) - Uzstājas auditorijas priekšā, precīzi atbild uz jautājumiem, uzdod citiem dalībniekiem atbilstošus jautājumus. (VS.V.1.3.2.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Skaidro valodu lomu savas identitātes izveidē. (=VS.V.1.1.1.) • Skaidro, kā dalībnieku nolūki ietekmē valodas līdzekļu izvēli. (=VS.V.1.1.2.) • Meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai aprakstītu notikumu secību, līdzības un atšķirības. (=VS.V.1.2.1.) • Saziņā svešvalodā apraksta savu un citu pieredzi, spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto zināmā situācijā. (=VS.V.1.2.2.) • Svešvalodā izsaka savas domas un emocijas, noskaidro citu cilvēku attieksmi. (=VS.V.1.2.3.) • Sadarbojas daudzvalodu vidē; meklē nepieciešamos resursus savu mērķu sasniegšanai; izvērtē savu sniegumu. (=VS.V.1.2.4.) • Uzsāk, uztur/pārtrauc saziņu daudzvalodu kontekstā, ievērojot verbālās un neverbālās saziņas normas (piemēram, attālums, acu kontakts, poza). (=VS.V.1.2.5.) • Izsaka savu viedokli, piekrišanu vai nepiekrišanu, noskaidro citu viedokļus svešvalodā. (=VS.V.1.2.6.) • Lieto svešvalodas starpdisciplināriem mācību mērķiem (informācijas ieguvei, terminu salīdzināšanai). (=VS.V.1.3.1.) • Izmanto valodu savu mērķu (piemēram, profesionālo) sasniegšanai starptautiskā kontekstā klātienē vai virtuālā vidē. (=VS.V.1.3.2.)	• Attīsta ieradumu sekmīgi darboties daudz kultūru, daudzvalodu un digitālajā vidē, izmantojot daudzveidīgas saziņas stratēģijas un dažādu valodu resursus – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – solidaritāte, vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, sadarbojas ar citiem cilvēkiem, izturoties ar cieņu pret dažādu kultūru pārstāvjiem un viņu tradīcijām un izvairoties no cilvēku rīcības stereotipiskas vērtēšanas – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – tolerance, vērtība – kultūra)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apguvei

Informācijas sniegšana un noskaidrošana	Attieksmes paušana un izzināšana	Rīcības plānošana, izvēle un vērtēšana	Saviesīgas sarunas	Saziņas uzsākšana, uzturēšana un labošana
• uzdod jautājumus, lai iegūtu detalizētu informāciju • sameklē uzdevuma izpildīšanai nepieciešamo informāciju internetā un dalās ar to ar klasesbiedriem • atrod un apkopo informāciju no dažādiem avotiem • meklē un atzīmē tekstā/ tabulā notikumu secību • reaģē uz neprecīzu informāciju (piemēram, <i>Ich kann auf ein paar andere ... verweisen</i>) • apraksta savas sajūtas (piemēram, vizuālās, audiālās, smaržas un garšas sajūtas)	• formulē secinājumus par apspriesto tematu • pauž kritiku (piemēram, <i>Mit deinem Vorschlag bin ich nicht ganz einverstanden. Ich möchte gern vorschlagen, dass wir... Ich halte es für äußerst problematisch, dass ...</i>) • pauž savu attieksmi, izvēloties klausītājam/ lasītājam piemērotu leksiku un gramatiskās konstrukcijas (piemēram, <i>Schade, dass du den Ausflug abgesagt hast, ich habe mich so darauf gefreut.</i>) • pauž neizpratni, šaubas, bažas, satraukumu (piemēram, <i>Ich weiß es wirklich nicht ... Es könnte sein, aber ... Mir scheint, dass ... Ich würde lieber...</i>) • izmanto dažādas kognitīvas stratēģijas, lai atšķirtu viedokļus no argumentiem • plāno radoša uzdevuma veikšanas soļus (piemēram, izvērtē dažādu resursu izmantošanas iespējas) • klausoties ierakstus, uztver dažādus runātāju viedokļus un attieksmes	• piedāvā rīcības plānu (piemēram, <i>An deiner Stelle würde/hätte ich ... Hast du darüber nachgedacht, ...?</i>) • novērtē kāda cita rīcības plānu, ieteikumus (piemēram, <i>Ich weiß es nicht wirklich. Ich vermute/glaube, dass ..., aber bin mir nicht sicher. Es könnte sein, aber ...</i>) • atbalsta piedāvāto rīcības plānu (piemēram, <i>Dies ist derzeit die beste Option.</i>) • pieprasa skaidrojumu par rīcību (piemēram, <i>Kannst du mir sagen, warum ...; Ich verstehe nicht wirklich, warum ...?</i>) • paskaidro savu rīcību (piemēram, <i>Ehrlich gesagt ... Darum/Deshalb bin ich für/gegen ...</i>) • plāno radoša uzdevuma veikšanas procesu (piemēram, izvērtē dažādu resursu izmantošanas nepieciešamību, sadala uzdevumu daļās) • kopā ar klasesbiedriem apspriež valodas prasmju attīstīšanas iespējas un veidus • kopā ar klasesbiedriem salīdzina savas valodas prasmes dažādās valodās (piemēram, izmantojot EVP) • plāno savas darba grupas darbu: cik ilgs laiks būs nepieciešams darba veikšanai, kuram pienākumam būs nepieciešams vairāk laika un kāpēc • plāno ceļojumu, izpētot informāciju dažādos avotos un attēlojot ceļojuma maršrutu grafiski	• izrāda interesi (piemēram, <i>Oh, tut mir leid ...</i>) • izsaka komplimentus (piemēram, <i>Es sieht fantastisch aus! Ich finde es genial. Das sieht wirklich gut aus.</i>)	• uzrunā kādu nepazīstamu cilvēku (piemēram, <i>Ich glaube nicht, dass wir uns mal getroffen haben.</i>) • atvairinās, izmantojot atbilstošas frāzes un teikumu konstrukcijas (piemēram, <i>Ich weiß nicht, was ich sagen soll. Es tut mir wirklich leid. Ich werde dafür sorgen, dass es nicht noch einmal passiert.</i>) • maina sarunas tematu (piemēram, <i>Konzentrieren wir uns auf ...</i>) • paskaidro (piemēram, <i>Was ich damit meine, ist ...</i>) • lūdz skaidrojumu (piemēram, <i>Was meinst du mit ...?</i>) • pārtrauc sarunbiedru (piemēram, <i>Entschuldigung, kann ich bitte nur sagen, ...? Wenn ich für einen Moment unterbrechen dürfte?</i>) • reaģē uz pārtraukšanu sarunas laikā (piemēram, <i>Wenn Sie mich bitte ausreden lassen könnten. Ich wollte nur sagen, dass Entschuldigung, aber könntest du mir einfach zuhören?</i>) • vada diskusiju (piemēram, <i>In der heutigen Debatte geht es um ... Vielen Dank, lassen wir uns jetzt auch andere Meinungen anhören.</i>)

Vispārīgais apgūves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
--------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------

Apgūves mērķis: pilnveidot prasmi klausīties un lasīt ar izpratni dažādu veidu tekstus, pievēršot uzmanību teksta galvenajai domai, detaļām un uzbūvei; izmantot apgūtās zināšanas, lai veidotu savus tekstus.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Katram tekstam ir savi, tam raksturīgi verbālie un neverbālie valodas līdzekļi. (VSK.VS.Li.2.1.) - Lasot un klausoties dažādus tekstu veidus, ir nepieciešamas dažādas stratēģijas. (VSK.VS.Li.2.2.) - Teksta veidošanā autors izmanto sev pieejamos valodu resursus, lai sasniegtu savu mērķi. (VSK.VS.Li.2.3.)	- Izmanto dotos kritērijus, lai atpazītu stereotipus, analizē stereotipus filmās un tekstos. (VS.V.2.1.1.) - Analizē dažādu kultūru pārstāvju žestus un mīmiku videoierakstos. (VS.V.2.1.2.) - Nosaka teksta veidu un tam piemērotas klausīšanās un lasīšanas stratēģijas. (VS.V.2.2.1.) - Atšķir dažādus teksta veidus un žanrus. (VS.V.2.2.2.) - Pārbauda tekstā ietverto informāciju, salīdzinot to ar citiem tekstiem, izdara secinājumus. (VS.V.2.2.3.) - Izmanto dzimtajā valodā iegūtās zināšanas par funkcionālajiem stiliem un stilistiskajiem līdzekļiem, lasot vai klausoties tekstus vācu valodā. (VS.V.2.2.4.) - Sakārto idejas tekstā lasītājam viegli uztveramā veidā. (VS.V.2.3.1.) - Strādā grupā, atbalsta citu dalību kopīga teksta veidošanā. (VS.V.2.3.2.) - Pārlasa savu tekstu vairākas reizes un pēc nepieciešamības to labo, pievēršot uzmanību dažādiem aspektiem: saturam, teksta uzbūvei, valodas lietojumam. (VS.V.2.3.3.) - Rada auditorijai un saziņas mērķiem piemērotu tekstu, uzlabo to, ņemot vērā ieteikumus, publisko savu tekstu. (VS.V.2.3.4.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Pamana un komentē dažādu valodu elementus tekstos, filmās, videomateriālos. (=VS.V.2.1.1.) • Daudzvalodu vidē pamana un komentē atšķirības neverbālajos saziņas līdzekļos, piemēram, filmās, videomateriālos. (=VS.V.2.1.2.) • Lasa un klausās ar izpratni, izmanto atbalstu, izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju (piemēram, caurskata, pārlūko, nosaka teksta mērķi, nepieciešamības gadījumā iztulko). (=VS.V.2.2.1.) • Salīdzina tekstu uzbūvi dažādās valodās; apraksta un skaidro grafiskos tekstveides līdzekļus (piemēram, kartes, tabulas, shēmas, attēlus). (=VS.V.2.2.2.) • Salīdzina aprakstošu tekstu saturu un izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā. (=VS.V.2.2.3.) • Nosaka dažādu tekstu formalitātes līmeni un funkcionālo stilu svešvalodā (piemēram, saīsinājumi un žargona vārdi sarunvalodā, terminu lietojums lietišķo rakstu valodā). (=VS.V.2.2.4.) • Plāno rakstisku vai mutisku tekstu svešvalodā (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums); veido tekstu, izmantojot saistītātvārdus (piemēram, “pirmkārt”, “otrkārt”, “visbeidzot”). (=VS.V.2.3.1.) • Kopīgi veido tekstus svešvalodā, izmanto savas un citu idejas, lai papildinātu teksta saturu un uzlabotu tā formu; izsaka savu viedokli par citu veidotiem tekstiem un argumentē to. (=VS.V.2.3.2.) • Izvērtē savu tekstu svešvalodā, plāno turpmāko darbību teksta kvalitātes uzlabošanai; rediģē un pilnveido tekstu atbilstoši valodas normām (t. sk. izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas [IKT] rīkus). (=VS.V.2.3.3.) • Publisko paša radītus tekstus saziņas situācijai piemērotā valodā; ņem vērā atgriezenisko saiti; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem. (=VS.V.2.3.4.)	• Attīsta ieradumu būt zinātkāram un intelektuāli atvērtam, lasot/klausoties un analizējot dažādus tekstus – lietpratējs izaugsme. (Tikums – gudrība, vērtība – darba tikums, cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu eksperimentēt, improvizēt, tiekties pēc jaunas pieredzes, veidojot dažādus tekstus – radošs darītājs. (Tikums – drosme, vērtība – brīvība)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apguvei

Klausīšanās: apgūst runātā teksta uzbūves pamatus un informācijas organizācijas principus	Lasīšana: apgūst rakstītā teksta uzbūves pamatus un informācijas organizācijas principus	Runāšana – monologs: mācās izteikt savas domas publiskā vidē	Runāšana – dialogs: mācās piedalīties sarunā	Rakstīšana: veido tekstus atbilstoši vācu valodas tekstveides principiem
• uzzina teksta virsrakstu/tematu, formulē hipotētiskus jautājumus par teksta saturu, klausās un pārbauda savu hipotēzi • skatās filmas fragmentu, klausās un atzīmē uzdevuma nosacījumiem atbilstošo • klausās, atlasa dažādu veidu video/audio ierakstus, salīdzina tajos atainotos notikumus un stereotipus, izmantojot dotos kritērijus • salīdzina filmās redzamās sasveicināšanas formas dažādās kultūrās, noskaidro atšķirību iemeslus	• lasa un nosaka teksta veidu (piemēram, stāsts, eseja, vēstule, recenzija) • lasa un meklē tekstā vārdus, kas atbilst uzdevumā dotajām definīcijām (piemēram, sinonīmus) • lasa komentārus tīmeklī un analizē autoru viedokli • lasa un salīdzina tekstā paustos viedokļus un faktus • analizē grāmatās/filmās esošos sieviešu un vīriešu tēlus un salīdzina viņu lomas sabiedrībā (piemēram, profesijas, atalgojumu, statusu) • lasa tekstu un ieraksta savu lasījumu, atskaņo ierakstu klasē un klasesbiedri pieraksta galveno domu • lasa un pēta dažādus uzrakstus un ģeogrāfiskus nosaukumus, kopīgi analizē to izcelsmi un salīdzina to īpatnības dažādās valodās	• veido detalizētu aprakstu/stāstījumu, secīgi izklāstot jautājumus • pauž un pamato savus uzskatus un viedokli, strādājot grupā • sagatavo runas tekstu, to izmēģina dažādās auditorijās (piemēram, klasē, mājās) un novērtē, kas uzlabojams	• veido stāstus/intervijas/diskusijas atbilstoši uzdevumā dotajai shēmai (piemēram, vienojoties par problēmas risinājumu) • iesāk, uztur un pabeidz divpusēju sarunu par tematiem no sava interešu loka • kopā ar klasesbiedriem apspriež sagatavotās prezentācijas, nepieciešamos uzlabojumus	• strukturē idejas (piemēram, izmanto domu karti: veido atzarus ar galvenajiem tematiem, savieno to ar apakštematiem, pieraksta balstvārdus) • veido detalizētu aprakstu (piemēram, apraksta kādas darbības norisi vai kādu svarīgu notikumu), izmantojot uzdevumā dotos balstvārdus • veido tekstu (piemēram, vēstuli, viedokļa eseju), ievērojot dotos teksta uzbūves kritērijus • raksta tekstu un novērtē to pēc pašradītiem kritērijiem • uzraksta tekstu un izveido satura rādītāju, tabulas, grafikus, veido tabulu indeksu

Vispārīgais apgaves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
--------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------

Apgaves mērķis: izmantot vācu valodas leksiku un gramatiku, ortogrāfiju un interpunkciju atbilstoši saviem mērķiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Valodas lietotāja kompetences līmeņi dažādās valodās ir atšķirīgi (VSK.VS.Li.3.1.) - Dažādās valodās ir iespējamās dažādas skaņu kombinācijas, intonācijas un vārdu savienojumu veidi (VSK.VS.Li.3.2.) - Saziņa ir iespējama arī ar nepilnīgām fonētikas, leksikas un sintakses zināšanām svešvalodā. (VSK.VS.Li.3.3.)	- Izmanto kognitīvās stratēģijas savu valodas prasmju uzlabošanai (salīdzina dzimtās un vācu valodas sintaksi, leksiku, morfoloģiju un fonoloģiju). (VS.V.3.1.1.) - Izvērtē mācību materiālu atbilstību savam valodas apguves līmenim. (VS.V.3.1.2.) - Atdarina sarunbiedra izteiksmes formu, paužot atbalstu. (VS.V.3.2.1.) - Izmanto zināšanas par morfēmām, lai izvirzītu hipotēzi par nezināma vārda nozīmi, gramatisko formu un funkciju. (VS.V.3.2.2.) - Saskaņo vārdus, frāzes, virsteikumus un palīgteikumus. (VS.V.3.2.3.) - Izvēlas saviem mērķiem atbilstošu datubāzi/vārdnīcu. (VS.V.3.2.4.) - Pamana līdzības un atšķirības dažādu valodu intonācijās un ritmos. (VS.V.3.2.5.) - Saskata sakarības starp teikumiem savā tekstā, un tos savieno ar piemērotiem saistvārdiem. (VS.V.3.3.1.) - Salīdzina dažādus valodas līdzekļus, kas tiek izmantoti, piemēram, laika izteikšanai. (VS.V.3.3.2.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Izmanto valodu apguves stratēģijas savu prasmju uzlabošanai. (=VS.V.3.1.1.) • Vērtē savas un klasesbiedru svešvalodas zināšanas; izvēlas piemērotus mācību līdzekļus un materiālus savu valodas prasmju attīstībai. (=VS.V.3.1.2.) • Pamana cilvēka izrunas īpatnības un izprot tajās ietverto informāciju; ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas; izvēlas situācijai atbilstošu izrunu. (=VS.V.3.2.1.) • Izmanto zināšanas par vārdu daļām, lai atklātu nezināmo vārdu nozīmi. (=VS.V.3.2.2.) • Skaidro dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus svešvalodā. (=VS.V.3.2.3.) • Izmanto profesionālās datu bāzes un vārdnīcas (t. sk. virtuālajā vidē), lai papildinātu savu vārdu krājumu; radoši lieto savu vārdu krājumu saziņā svešvalodā. (=VS.V.3.2.4.) • Savā runā un rakstos izmanto svešvalodas ritmu un intonāciju, lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši valodas normām. (=VS.V.3.2.5.) • Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām, lai saprastu un veidotu runu un rakstus savā interešu jomā. (=VS.V.3.3.1.) • Salīdzina valodu sistēmas (skaņas, vārdus, teikumus); atrod kopīgo un atšķirīgo ar zināmajām valodām. (=VS.V.3.3.2.)	• Attīsta ieradumu uztvert kļūdas kā iespēju izaugsmei, uzlabojot fonētikas, leksikas un sintakses zināšanas – lietpratējs izaugsme. (Tikums – gudrība, vērtība – kultūra) • Attīsta ieradumu pašizpausties un uzdrošinās gūt jaunu pieredzi, lietojot apgūtās valodas skaņu kombinācijas, intonācijas un vārdu savienojumus – personība ar pašapziņu. (Tikums – drosme, vērtība – latviešu valoda)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apguvei

Skaņa/burts	Vārds	Teikums
- ievēro atšķirības starp Vācijas, Austrijas un Šveices vācu valodas izrunu un rakstību - salīdzina garos un īsos patskaņus/balsīgos un nebalsīgos līdzskaņus, divskaņus un to rakstību (piemēram, <i>eu=äu</i>), pārskaņu izrunu un rakstību (piemēram, <i>ä=ae; ü=ue; ö=oe</i>)	- lieto tematam atbilstošu leksiku - atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdu laikus: tagadne, nākotne (<i>Futur I</i>), pagātne (<i>Perfekt, Präteritum</i> un <i>Plusquamperfekt</i>) - atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdus vēlējuma izteiksmē (piemēram, <i>hätte, wäre, würde + Infinitiv</i>) - atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdus ar neatdalāmajiem priedēkļiem, lieto tos vienkāršajā un saliktajā tagadnē (piemēram, <i>gewinnen, verlieren, gefallen, bekommen, verstehen</i>) - atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdus ciešamajā kārtā <i>Passiv</i> (piemēram, <i>Die Aktionen werden geplant</i>) - atpazīst, atšķir un lieto modālos darbības vārdus - atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdus ar prievārdiem (piemēram, <i>denken + an, sprechen + über</i>) - salīdzina artikuslus un identificē formas visos locījumos (piemēram, <i>das Kind – dem Kind</i>) - atpazīst, atšķir un lieto lietvārda vienskaitļa un daudzskaitļa formas visos locījumos - darina lietvārdus ar izskaņām <i>-heit, -keit, -ung, -schaft, -nis</i> (piemēram, <i>die Sicherheit, die Freundlichkeit, die Übernachtung, die Landschaft, das Erlebnis, die Erlaubnis</i>) - lieto īpašības vārdus pēc noteiktā, nenoteiktā artikula vai bez tā - veido īpašības vārdus ar izskaņām <i>-lich, -ig, -isch</i> (piemēram, <i>Freund – freundlich, Ruhe – ruhig, Kritik – kritisch</i>) un lieto tos lietu un personu aprakstos (piemēram, <i>praktisch, gemütlich, ruhig</i>) - atpazīst, atšķir un lieto īpašības vārdus vienskaitļa un daudzskaitļa formas visos locījumos - atpazīst, atšķir un lieto īpašības vārdus pārākajā un vispārākajā pakāpē un salīdzina kopīgo un atšķirīgo ar iepriekš apgūto (piemēram, <i>die Beine sind kräftiger – kräftigere Beine</i>) - atpazīst, atšķir un lieto nenoteiktos vietniekvārdus <i>einer, keiner, jemand, niemand</i> visās formās (piemēram, <i>jemand – jemanden – jemandem</i>)	- atpazīst, atšķir un lieto darbības vārdu divas nenoteiksmes formas ar un bez “zu” - atšķir un ievēro intonācijas, uzsvāru un ritma atšķirības salīdzinājumā ar dzimto valodu - ieraksta savu runu vācu valodā un noklausās, salīdzina tās skanējumu ar savas runas ierakstiem citās valodās - izvēlas atbilstošu vārdu kārtību vienkāršos un saliktos teikumos un paskaidro savu izvēli - salīdzina faktu un procesu aprakstus pagātnē: vienkāršā pagātne (piemēram, <i>Ich besuchte diesen Ort vor zwei Jahren. Er arbeitete dort</i>), saliktā tagadne (piemēram, <i>Ich habe gerade eine Renovierung durchgeführt</i>.) - atpazīst, atšķir un lieto ciešamo kārtu aizstājošus formulējumus (piemēram, <i>man baut, ist nicht finanzierbar, lässt sich nicht entscheiden</i>) - salīdzina faktu un procesu aprakstus nākotnē: vienkāršā nākotne (piemēram, <i>Ich werde das machen</i>.); lai izteiktu nodomus un plānus (piemēram, <i>Ich werde Arzt</i>.); vienkāršā tagadne, lai izteiktu konkrētus plānus (piemēram, <i>Ich fliege im Mai in die USA</i>.), vienkāršā tagadne par regulāriem notikumiem noteiktā laikā (piemēram, <i>Der Zug fährt um 7 Uhr</i>.) - salīdzina darāmās un ciešamās kārtas lietojumu (piemēram, <i>Ich kann es nicht lösen./Es kann nicht gelöst werden</i>.) - atpazīst, atšķir un lieto ciešamo kārtu pagātnē un tagadnē (piemēram, <i>Das Haus wird gebaut. Das Haus wurde gebaut</i>.) - uzdod jautājumus par faktiem un procesiem: netiešā runa, palīgteikumi ar saikļiem <i>ob, wer, was, wo</i> (piemēram, <i>Anna möchte wissen, ob der Wettbewerb stattfindet. Sie hat gefragt, wer daran teilnehmen kann/was gemacht wird/wo sich die Teilnehmer treffen</i>.) - pauzē nožēlu vai atvieglojumu: nosacījuma palīgteikumi (vēlējuma izteiksme pagātnē) (piemēram, <i>Wenn ich nicht dort gewesen wäre, ...</i>) - piedāvā risinājumu: nosacījuma palīgteikumi (vēlējuma izteiksme) (piemēram, <i>Wenn wir öffentliche Verkehrsmittel benutzen würden, ...</i>) - raksturo objektus un personas, veidojot apzīmētāja palīgteikumus ar <i>der, die, das, deren, dessen, denen</i>, (piemēram, <i>Die Zuschauer, denen die Aufführung nicht gefallen hat, verließen das Theater</i>.)

Skaņa/burts	Vārds	Teikums
	- precizē daudzumu: lieto nenoteiktos skaitļa vārdus <i>viele, mehrere, einige, manche, wenige</i> visos locījumos (piemēram, <i>einige Jugendliche, einiger Jugendlichen, einigen Jugendlichen</i>) - atpazīst, atšķir un lieto personu vietniekvārdus (<i>ich, du, er, sie, es, wir, ihr, Sie</i>) visos locījumos - atpazīst, atšķir un lieto piederības vietniekvārdus (<i>mein/e, dein/e, sein/e, ihr/ihre, unser/e, euer/eure</i>) nominatīvā un akuzatīvā - atpazīst, atšķir un lieto laika norādes: prievārdi <i>seit, in, vor, nach, ab</i> - atpazīst, atšķir un lieto prievārdus <i>ab, an, bei, nach, bis, wegen, trotz, während, statt, innerhalb, außerhalb</i> (piemēram, <i>wegen seiner Freundin, trotz des Zeitmangels</i>) - veido un radoši lieto pronomiņālos apstākļa vārdus (piemēram, <i>worauf, darauf, wofür, dafür</i>) - formulē pārliecības pakāpi par saviem nākotnes plāniem, izmantojot apstākļa vārdus: <i>bestimmt, sicherlich, vermutlich, vielleicht, wahrscheinlich</i> - no konteksta izsecina homofonu rakstību (piemēram, <i>Meer – mehr, sie – sieh</i>) - lieto laika jēdzienu: datums, gadskaitļi (piemēram, <i>Ich bin 2000 am ... geboren</i>) - lieto prievārdus ar datīvu un akuzatīvu (piemēram, <i>in den Wald gehen/im Wald sein</i>) - veido vietas un veida apstākļus, izmantojot prievārdus <i>in, an, von, zu, bei, mit</i> (piemēram, <i>in der Stadt, am Bahnhof, vom Markt zur Post</i>) - lieto salīdzinājuma vārdus: <i>genauso, so groß, wie, als</i> - izdomā, ieraksta un uzlabo balstvērdus meklēšanas lodziņā - salīdzina gramatikas terminus dažādās valodās - veido tekstu, izmantojot sinonīmu vārdnīcu - analizē vārdu uzbūvi, lai noteiktu vārdšķiru - iztulko vārdu, izmantojot dažādas digitālās vārdnīcas, salīdzina tulkojumus un izvēlas labāko - izmēra savu vārdu krājumu ar testu palīdzību	- pauž gribu/vēlmi rīkoties, rīcības nolūku: konstrukcijas <i>um ... zu, ohne ... zu, statt ... zu</i> (piemēram, <i>Ich möchte ein neues Handy, um mich mit meiner deutschen Freundin zu unterhalten.</i>) - raksturo darbības laiku attiecībā pret citām darbībām, to secību: laika apstākļa palīgteikumi ar saikļiem <i>wenn, als, bevor, nachdem, sobald, bis, seit, während</i> (piemēram, <i>Nachdem sie ausgeruht hatte, gingen sie weiter.</i>) - atklāj cēloņus un raksturo darbības apstākļus un sekas: salikti teikumi ar saikļiem <i>da, weil</i> (piemēram, <i>Da ich den Bus verpasst habe, kam ich mit Verspätung. Ich bin nicht gekommen, weil der Bus eine Panne hatte.</i>) un apstākļa vārdiem <i>deshalb, deswegen, darum</i> (piemēram, <i>Paul hat am Nachmittag Training, deshalb kann er nicht am Ausflug teilnehmen.</i>) un ievēro vācu valodai raksturīgo vārdu kārtību. - uzdod jautājumus par konkrētām lietām vai personām, izmantojot darbības vārdus ar prievārdiem: konstrukcijas <i>wo + (r) + prievārds vai prievārds + jautājamais vārds</i> (piemēram, <i>Ich habe ein tolles Jahr in Deutschland verbracht, woran ich mich immer erinnern werde.</i>) - atbild uz konkrētiem jautājumiem, lietojot teikumus ar <i>darauf, darüber, darum</i> (piemēram, <i>Darüber solltest du dir keine Sorgen machen, ich habe das schon erledigt.</i>) - salīdzina gramatiskās konstrukcijas dažādās valodās - salīdzina interpunkcijas lietojumu savos un citu tekstos - mērķtiecīgi izvēlas tekstus patstāvīgai lasīšanai, lai apgūtu sev nepieciešamo valodas struktūru lietojumu - uzlabo savas un citu prezentācijas, apspriež attēliem izmantojamās atsaucē tiešsaistē un slaidu veidošanas noteikumus - atšķir un klasificē dažādu teikumu veidus: stāstījuma, jautājuma, pavēles, izsaukuma un lieto tiem raksturīgu intonāciju - salīdzina, vai vārdu skaits (frāzes garums) norāda uz formālu/neformālu saziņas veidu - populārizātnisku rakstu pārveido vienkāršā stāstījumā

Papildiespējas

Projektu tematu piemēri

1. Budžeta plānošanas rīku izvēle internetbankās/internetā.
2. Kā izvēlēties drošu un veselīgu pārtiku?
3. Brīvā laika pavadīšanas iespējas mūsu pilsētā/novadā.
4. Veidojam reklāmu par savu skolu/pilsētu/novadu/valsti.
5. Izgudrojumi, kuri nenoveco.
6. Dzīve pēc 10 gadiem.
7. Kā ceļot droši?
8. Ko mēs iegūstam vai zaudējam, lasot tulkoto daiļliteratūru?
9. Virtuālas ekskursijas veidošana.
10. Piedzīvojumu tūrisms: plusi un mīnusi.
11. Nacionālie vai starptautiskie svētki?
12. Vides projekti mūsu skolā/pilsētā/novadā/valstī.
13. Mans ieguldījums dabas aizsardzībā.
14. Ko es mainītu savas skolas teritorijā?
15. Iedzīvotājiem draudzīga pilsēta.
16. Mans elks kultūrā.
17. Manu vērtību top 5.
18. Ģērbšanās etiķete.

Projekta norise:

- patstāvīgi izvēlas/formulē tēmu un kopīgi apspriež darba gaitu un vērtēšanas kritērijus;
- grupā/klasē vienojas par katra kritērija vērtību;
- apspriež un sadala lomas grupas prezentācijai;
- meklē, analizē, atlasa, sistematizē un apkopo materiālus prezentācijai;
- kopīgi gatavo grupas prezentāciju;
- izmēģina grupā (grupas prezentāciju);
- grupā/klasē apspriež, ko vajadzētu uzlabot;
- labo/uzlabo/papildina/pilnveido;
- prezentē visai klasei;
- uzklaua skolotāju un/vai klasesbiedru vērtējumu un ierosinājumus atbilstoši izvēlētajiem kritērijiem;
- analizē savu/klasesbiedru/citu grupu sniegumu atbilstoši izvēlētajiem kritērijiem, ierosina uzlabojumus.

Svešvaloda I (vācu valoda) – optimālais apguves līmenis (B2)

Optimālais apguves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
-------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------

Apguves mērķis: uztvert kompleksu informāciju svešvalodā un izmantot to atbilstoši saviem saziņas mērķiem, izklāstīt, pamatot un aizstāvēt savu viedokli par dažādiem tematiem.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
• Dažādās situācijās valodai ir dažādi formalitātes līmeņi. (VSK.VS.Li.1.1.) • Starpkultūru saziņā kopīgā mērķa sasniegšanai var noskaidrot un izmantot sarunbiedriem zināmās valodas. (VSK.VS.Li.1.2.) • Informācija par konkrētu tematu dažādos avotos var būt atšķirīga. (VSK.VS.Li.1.3.)	• Izskaidro ar dažādu valodu lietojumu saistītus pārpratumus saziņā. (VS.O.1.1.1.) • Izprot saziņas dalībnieku vārdu un teikumu konstrukcijas izvēles iemeslus. (VS.O.1.1.2.) • Meklē informāciju dažādos avotos/dažādās valodās un apkopo to. (VS.O.1.2.1.) • Tekstā atrod konkrētus un vispārīgus izteikumus. (VS.O.1.2.2.) • Atpazīst un apraksta citu cilvēku emocijas un to iespējamās iemeslus. (VS.O.1.2.3.) • Prot no darba uzdevuma izsecināt soļus un sakārtot tos loģiskā secībā, sadalīt grupas dalībnieku lomas un noformulēt darbības vērtēšanas kritērijus. (VS.O.1.2.4.) • Piemēro savas valodas stilu saziņas kontekstam. (VS.O.1.2.5.) • Aktīvi klausās un atbilstoši reaģē uz diskusijas dalībnieku teikto un apkopo diskusijas rezultātus. (VS.O.1.2.6.) • Izmanto apgūto valodu resursus savu mērķu sasniegšanai. (VS.O.1.3.1.) • Uzstājas, precīzi un izsmeļoši atbild uz jautājumiem, uzdod citiem dalībniekiem viņu prezentācijas saturam atbilstošus jautājumus. (VS.O.1.3.2.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Analizē valodu lomu savas identitātes izveidē; skaidro pretrunas un neskaidrības daudzvalodu saziņā. (=VS.O.1.1.1.) • Analizē un skaidro saziņas situācijas dalībnieku lomas un nolūkus (arī daiļliteratūrā un publicistikā). (=VS.O.1.1.2.) • Mērķtiecīgi meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai izskaidrotu notikumu cēloņsakarības. (=VS.O.1.2.1.) • Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās. (=VS.O.1.2.2.) • Svešvalodā izsaka savas emocijas un pamato savas domas; noskaidro citu cilvēku attieksmi un tās iemeslus. (=VS.O.1.2.3.) • Kopīgi plāno un īsteno daudzvalodu projektu; meklē un apkopo nepieciešamos resursus grupas mērķu sasniegšanai; izvērtē savu un citu sniegumu. (=VS.O.1.2.4.) • Lieto daudzveidīgas saziņas stratēģijas un ievēro valodas normas daudzvalodu kontekstā, lai uzsāktu, uzturētu saziņu un nesaprašanās gadījumā to atjaunotu. (=VS.O.1.2.5.) • Piedalās diskusijās, pauž savu viedokli, piekrišanu vai nepieņemšanu, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu svešvalodā. (=VS.O.1.2.6.) • Lieto svešvalodas starpdisciplināriem mācību mērķiem; izmanto dažādus resursus (piemēram, izglītojošus videoierakstus, populārzinātniskus rakstus). (=VS.O.1.3.1.) • Piedalās starptautiskās debatēs un konferencēs par sev interesējošiem tematiem klātienē vai virtuālā vidē. (=VS.O.1.3.2.)	• Attīsta ieradumu uz klausīt un iedziļināties dažādos viedokļos, pārliecībās, kultūrās, iejūtas otra pārdzīvojumos un sniedz atbalstu, sazinoties ar dažādu valodu lietotājiem – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – solidaritāte, vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu būt zinātkāram un intelektuāli atvērtam, pētot dažādus resursus dažādās valodās, lai papildinātu zināšanas par plašu tematu loku – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – centība, vērtība – darba tikums)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apguvei

Informācijas sniegšana un noskaidrošana	Attieksmes paušana un izziņošana	Rīcības plānošana, izvēle un vērtēšana	Saviesīgas sarunas	Saziņas uzsākšana, uzturēšana un labošana
- pārfrāzē paša vai kāda cita teikto/rakstīto (piemēram, <i>Ich weiß nicht, wie ich es genau sagen soll, aber ...</i>) - definē internacionālismus (piemēram, <i>Ein Stereotyp ist ein häufig vorkommendes und gleich bleibendes Muster.</i>) - lūdz sarunbiedram/meklē tekstā konkrētu un detalizētu izskaidrojumu (piemēram, <i>Ich bin mir nicht sicher, was du wirklich meinst ...</i>) - meklējot informāciju, izvēlas no pieejamajiem resursiem atbilstošo - pārbauda apgalvojuma ticamību, izmantojot dažādas stratēģijas un avotus - salīdzina informāciju no dažādiem avotiem, atrod līdzīgo un atšķirīgo, formulē secinājumus - analizē verbālo un neverbālo saziņas līdzekļu atbilstību kontekstam	- salīdzina grāmatas/filmas varoņu rīcību un emocijas - pauž savus iespaidus par kādu notikumu/pasākumu (piemēram, <i>Es war eine außergewöhnliche Leistung.</i>) - lūdz sarunbiedram pamatot savu viedokli (piemēram, <i>Könnten Sie Ihre Meinung begründen? Könnten Sie bitte Ihre Position argumentieren? Begründe bitte deinen Standpunkt.</i>) - izsaka pretargumentus (piemēram, <i>Ich stimme schon zu, aber ...; Vielleicht hast du recht, aber andererseits ...</i>) - izsaka nožēlu (piemēram, <i>Wenn ich nur ... hätte/nicht hätte; Ich wünschte, ich hätte ...</i>) - pauž cerību (piemēram, <i>Vielleicht ist noch nicht alles verloren. Vielleicht können wir etwas tun, bevor es zu spät ist.</i>) - izsaka neapmierinātību, pārmetumu (piemēram, <i>Du solltest ...</i>) - analizē sarunbiedra teikto (piemēram, īpašības vārdu izvēli, teikumu garumu) - nofilmē kādu cilvēku viņa darbavietā ēnu dienas laikā un analizē viņa pienākumus - analizē autoru paustās idejas sociālajā reklāmā - analizē stereotipu ietekmi uz sarunbiedru paustajiem viedokļiem	- paskaidro savas rīcības motīvus (piemēram, <i>Ich spreche darüber, weil ...</i>) - piedāvā alternatīvu risinājumu (piemēram, <i>Warum könnten wir nicht ...?</i>) - izsaka komplimentus par citu ierosinājumiem (piemēram, <i>Es ist absolut erstaunlich!</i>) - apspiež darba novērtēšanas kritērijus, patstāvīgi izstrādā savu kritēriju sistēmu, argumentē to, salīdzina kritēriju sistēmas, novērtē savu/klasesbiedru darbu pēc sagatavotajiem kritērijiem, izvēlas efektīvāko kritēriju sistēmu - atliek lēmuma pieņemšanu (piemēram, <i>Lass uns darüber schlafen und morgen entscheiden.</i>) - vienojas par kompromisu/pauž piekrišanu (piemēram, <i>Ich denke, du könntest ... Ok, du hast mich überzeugt.</i>) - pārlicina par nepieciešamo rīcību (piemēram, <i>Ist es nicht sinnvoller, ... ? Da sollte man sich doch einigen ...</i>) - apzina Latvijas dalību dažādās starptautiskās organizācijās, plāno savas iespējas piedalīties sadarbības veicināšanā ar citām zemēm - izseko kāda notikuma atspoguļojumam dažādu zemju laikrakstos, apkopo faktus tabulās/grafikos, izsaka minējumus par notikumu turpmāko gaitu - nofilmē vācu valodas stundā grupas darbu un analizē klasesbiedru paveikto - piedalās projektā: plāno darbu, sadala pienākumus, veido prezentāciju, veic sava un klasesbiedru darba izvērtējumu - vērtē savu svešvalodu apguves līmeni, izmantojot dažādus pašvērtējuma rīkus	- izrāda pieklājību pret sarunbiedru (piemēram, <i>Ich hoffe, es macht dir nichts aus, wenn ich ...</i>) - salīdzina sarunas uzbūves īpatnības dažādās valodās	- lieto signālfrāzes, lai iegūtu papildu laiku sarunas gaitā (piemēram, <i>Darüber habe ich noch nicht nachgedacht.</i>) - palīdz sarunbiedram, piedāvājot sinonīmus/tulkojumu - pārlicinās par teiktā atbilstību jautājumam (piemēram, <i>Habe ich deine Frage beantwortet?</i>) - norāda sarunas/prezentācijas mērķi (piemēram, <i>In der heutigen Präsentation werde ich über ... sprechen.</i>) - apraksta prezentācijas struktūru (piemēram, <i>Zuerst werde ich ... Dann ... Zum Schluss werde ich ...</i>) - pāriet no viena sarunas/prezentācijas punkta pie nākamā (piemēram, <i>Ich habe gerade darüber gesprochen. Jetzt gehe ich weiter zu ...</i>) - salīdzina diskusijas/prezentācijas uzbūves īpatnības dažādās valodās

Optimālais apgaves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
-------------------------------	-------------------------	-----------------------------	-----------------

Apgaves mērķis: pilnveidot prasmi izteikties rakstos un runāt atbilstoši izvēlētajā teksta veidam.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
• Tekstā izmantotie verbālie un neverbālie valodas līdzekļi atklāj autora mērķus un attieksmes. (VSK.VS.Li.2.1.) • Lasīšanas un klausīšanās stratēģijas izvēli nosaka mācību uzdevums un teksta veids. (VSK.VS.Li.2.2.) • Teksta veidošanā un publiskošanā autors ņem vērā gan savus, gan potenciālās auditorijas mērķus. (VSK.VS.Li.2.3.)	• Noformulē kritērijus, pēc kuriem atpazīt stereotipus, izmanto šos kritērijus, lai analizētu situācijas filmās un autora attieksmi tekstos. (VS.O.2.1.1.) • Salīdzina autentisku ierakstu ar aktiera sniegumu spēlfilmā. (VS.O.2.1.2.) • Izvēlas saviem mērķiem atbilstošas klausīšanās un lasīšanas stratēģijas. (VS.O.2.2.1.) • Analizē valodas līdzekļus dažādos teksta veidos un žanros. (VS.O.2.2.2.) • Pārbauda tekstā ietvertu informāciju, salīdzinot to ar citiem tekstiem, atbildīgi integrē to savā tekstā. (VS.O.2.2.3.) • Izmanto dzimtajā valodā iegūtās zināšanas par funkcionālajiem stiliem un stilistiskajiem līdzekļiem, analizējot tekstus svešvalodā. (VS.O.2.2.4.) • Izvēlas savam mērķim un auditorijas vajadzībām atbilstošu teksta uzbūvi. (VS.O.2.3.1.) • Efektīvi strādā grupā, gan veidojot saturu, gan uzlabojot teksta formu. (VS.O.2.3.2.) • Lasot savu tekstu, pārslēdzas no rakstītāja lomas uz lasītāja lomu. (VS.O.2.3.3.) • Rada auditorijai un saziņas mērķiem piemērotu tekstu, pārbauda teksta kvalitāti un publisko savu tekstu. (VS.O.2.3.4.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Atpazīst dažādu valodu un stilu elementus un stereotipus tekstos, filmās, videomateriālos, diskutē par tiem un to izcelsmi. (=VS.O.2.1.1.) • Filmās un videomateriālos pamana neverbālās saziņas elementus, tos izmanto starpkultūru saziņā. (=VS.O.2.1.2.) • Lasa un klausās ar izpratni, patstāvīgi izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju (piemēram, saziņā nomaina teksta valodu, lai piemērotos adresātam). (=VS.O.2.2.1.) • Salīdzina grafisko un audio/video tekstu uzbūvi svešvalodā; pārveido tekstu no viena veida citā atbilstoši auditorijas vajadzībām. (=VS.O.2.2.2.) • Analizē tekstu saturu un autoru argumentus, izvērtē to kvalitāti un ticamību, izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā. (=VS.O.2.2.3.) • Nosaka un salīdzina tekstveides līdzekļus (piemēram, salīdzinājumi daiļliteratūrā), kas veido teksta funkcionālo stilu attiecīgajā svešvalodā. (=VS.O.2.2.4.) • Veido loģisku plānu strukturāli daudzveidīgam tekstam svešvalodā, raksta esejas vai gatavo referātus, izmantojot mērķim atbilstošu teksta struktūru (arguments, pretarguments, secinājums). (=VS.O.2.3.1.) • Kopīgi veido tekstus svešvalodā (piemēram, stāstus, filmas); radoši izmanto savas un citu idejas, lai papildinātu teksta saturu un uzlabotu tā formu; analizē citu tekstus/ filmas, aizstāv un pamato savu viedokli. (=VS.O.2.3.2.) • Analizē savu tekstu svešvalodā atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem (piemēram, tekstveides principu ievērošana), izdara secinājumus par to kvalitāti; kopīgi rediģē un uzlabo tekstus (t. sk. izmantojot IKT rīkus). (=VS.O.2.3.3.) • Publisko paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu; atbild uz jautājumiem; izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem. (=VS.O.2.3.4.)	• Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, sadarboties ar citiem cilvēkiem teksta veidošanā un publiskošanā – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – savaldība, vērtība – cilvēka cieņa) • Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par Latviju un pasauli, lasot/klausoties ziņas dažādās valodās dažādos plašsaziņas līdzekļos un izvērtējot informācijas ticamību un viedokļu daudzveidību – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – gudrība, vērtība – Latvijas valsts)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apgūvei

Klausīšanās: apgūst runātā teksta uzbūves pamatus un informācijas organizācijas principus	Lasīšana: apgūst rakstītā teksta uzbūves pamatus un informācijas organizācijas principus	Runāšana – monologs: mācās izteikt savas domas publiskā vidē	Runāšana – dialogs: mācās piedalīties sarunā	Rakstīšana: veido tekstus atbilstoši vācu valodas tekstveides principiem
- klausās un novērtē informāciju/ tieši un netieši izteiktus viedokļus - seko vācu valodas kā dzimtās valodas runātāju sarunai un atrod konkrētu informāciju (piemēram, specifiskus leksikas elementus (vārdi, frāzes, izteicieni) temata ietvaros) - skatās spēlfilmu un vēro filmas varoņu izmantotās klausīšanās stratēģijas, apkopo un salīdzina ar savām klausīšanās stratēģijām (piemēram, acu kontakts sarunas laikā, intonācijas) - klausās, atlasa dažādu veidu video/audio ierakstus, tos apkopo un prezentē - seko filmas sižetam, analizē saturu un formu, salīdzina tajā atainotos notikumus un stereotipus, izmantojot pašu veidotos kritērijus	- lasa un analizē tekstu (piemēram, nosaka, kādas ir vēstules/esejas būtiskās sastāvdaļas, kuru daļu pietrūkst vai kuras daļas ir nevietā) - lasa un meklē tekstveides līdzekļus, lai atšķirtu faktus no viedokļa - lasa un kopīgi analizē valodas izteiksmes līdzekļus literārā tekstā, teksta atbilstību tekstveides principiem - salīdzina vārda definīciju dažādās valodās - lasa un papildina tekstu ar argumentiem/faktiem/ piemēriem/citātiem no dažādiem avotiem (enciklopēdijām/tīmekļa vietnēm) - analizē mākslinieciska teksta (piemēram, aforisma) nozīmi un struktūru, izskaidrojot vārdu spēles un atrodot ekvivalentu dzimtajā valodā	- gatavo prezentāciju, ņemot vērā rakstītas un runātas valodas atšķirības (piemēram, teikumu garums, pauzes), to publisko - gatavo runu dažādām auditorijām par vienu tematu (piemēram, klasesbiedriem un vecākiem), to publisko, analizē saņemto atgriezenisko saiti - plāno un sagatavo ziņojumu par problēmsituācijas risināšanu, prezentē savu tekstu, atbild un uzdod jautājumus	- kopā ar klasesbiedriem gatavo intervijas/aptaujas/projektus par dažādiem tematiem un prezentē to rezultātus - apspriež un analizē situāciju, izvirza problēmu (piemēram, vai netradicionālās mākslas formas arī tiek uzskatītas par mākslu) - kopā ar klasesbiedriem apspriež un izvērtē risinājumus/ argumentus tādai vai citādi rīcībai	- veido digitālu prezentāciju, ievērojot tradicionālos prezentācijas veidošanas kritērijus - veido prezentāciju/referātu, ievērojot vācu valodā pieņemtos teksta uzbūves principus un izmantojot dažādus informācijas avotus dažādās valodās - uzraksta tekstu, izveido satura rādītāju, tabulas, grafikus un prezentē grupā, paskaidro savus formatēšanas līdzekļus - uzlabo (redigē un papildina) savu uzrakstīto, ievērojot paša izvirzītus kvalitātes kritērijus un izmantojot klasesbiedru priekšlikumus - apkopo informāciju par kādu politisku notikumu, ievietojot hipersaites, un sagatavo publicēšanai - raksta CV, izvēloties un sistematizējot nepieciešamo informāciju - radoši veido savus tekstus, iedvesmojoties no dažādiem mākslas veidiem

Optimālais apgaves līmenis	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
-------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	------------------------

Apgaves mērķis: paplašināt vārdu krājumu un gramatisko konstrukciju dažādību, lai spētu sazināties brīvi un bez sagatavošanās atbilstoši valodas funkcionālajam stilam.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
- Savu sniegumu vieglāk novērtēt, salīdzinot to ar citu lietotāju sniegumu. (VSK.VS.Li.3.1.) - Dzimtā valoda ietekmē svešvalodas lietotāja izrunu, intonāciju, ritmu un sintaksi. (VSK.VS.Li.3.2.) - Fonētikas, leksikas un sintakses zināšanu uzturēšanai var izmantot visus pieejamos resursus. (VSK.VS.Li.3.3.)	- Izmanto metakognitīvās stratēģijas (izvirza mērķus, plāno, kā tos sasniegt, izvērtē savu sniegumu). (VS.O.3.1.1.) - Izmanto dažādas valodas prasmju vērtēšanas skalas savu un klasesbiedru valodas līmeņa noteikšanai. (VS.O.3.1.2.) - Izvēlas piemērotu klausīšanās stratēģiju, pievēršot uzmanību runātāja izrunas īpatnībām. (VS.O.3.2.1.) - Salīdzina vārda uzbūves principus dažādās valodās. (VS.O.3.2.2.) - Izmanto dažādus vārdu saskaņošanas un saistījumu veidus savu tekstu radīšanā un citu tekstu vērtēšanā. (VS.O.3.2.3.) - Uzlabo savus tekstus, izmantojot vārdnīcas un tēzaurus. (VS.O.3.2.4.) - Izmanto līdzības un atšķirības dažādu valodu intonācijās un ritmos, lai precīzāk izteiktu savu domu. (VS.O.3.2.5.) - Saskata sakarības starp rindkopām savā tekstā, lai tās savienotu ar piemērotiem diskursa marķieriem. (VS.O.3.3.1.) - Salīdzina dažādu valodu izteiksmes līdzekļus un nosaka to nozīmi. (VS.O.3.3.2.)

Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
• Patstāvīgi izvēlas un izmanto valodu apguves stratēģijas savu prasmju uzlabošanai. (=VS.O.3.1.1.) • Vērtē savu un klasesbiedru svešvalodu zināšanu līmeni un pamato savu viedokli (piemēram, izmantojot Eiropas Valodu portfeli). (=VS.O.3.1.2.) • Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi; ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas; izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai. (=VS.O.3.2.1.) • Izmanto zināšanas par vārdu daļām, lai atklātu nezināmo vārdu nozīmi un veidotu jaunus vārdus. (=VS.O.3.2.2.) • Salīdzina dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus (piemēram, frāzes, vārdkopas) dzimtajā valodā un svešvalodā. (=VS.O.3.2.3.) • Izmanto dažādas vārdnīcas un tēzaurus, lai papildinātu savu vārdu krājumu; kritiski izvērtē un radoši lieto savu vārdu krājumu personiskajā, sociālajā un lietišķajā saziņā. (=VS.O.3.2.4.) • Raksturo svešvalodas ritma un intonācijas atšķirības salīdzinājumā ar dzimto valodu, izmanto to savā runā un rakstos; lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši apgūstamās valodas normām. (=VS.O.3.2.5.) • Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām dažādās valodās, lai veidotu savu personisko izteiksmes stilu svešvalodā; saziņā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu. (=VS.O.3.3.1.) • Veido kritērijus dažādu valodu sistēmu analīzei (piemēram, simboli, vārdu etimoloģija, teikuma veidi). (=VS.O.3.3.2.)	• Attīsta ieradumu patstāvīgi mācīties visu mūžu, kritiski vērtējot savu sniegumu un plānojot pašizaugsmi – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – atbildība, vērtība – darba tikums) • Attīsta ieradumu apgūto pielietot jaunās reālās dzīves situācijās, ievērojot lielāko labumu, mobilizē savus valodu resursus, izmantojot vācu valodu saziņas mērķu sasniegšanai – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – drošība, vērtība – brīvība)

Skolēna nozīmīgākās darbības mācību satura apgūvei

Skaņa/burts	Vārds	Teikums
- Salīdzina dažādu sociālo grupu pārstāvju izrunas īpatnības - salīdzina dažādas vārdu izrunas atainojuma sistēmas (transkripciju) (piemēram, Vācijas, Austrijas, Šveices) un izvēlas sev vēlamo	- salīdzina vārdu uzsvērtās un neuzsvērtās formas - izmanto vārdnīcu/interneta resursus, lai noskaidrotu nezināmu vārdu izrunu - lieto darbības vārdus ar atdalāmajiem un neatdalāmajiem priedēkļiem un saprot atšķirību starp tiem (piemēram, <i>Er hat ihn umfahren. Er hat ihn umgefahren.</i>) - darina lietvārdus no darbības vārdiem ar priedēkļiem vai izskaņām (piemēram, <i>laufen – Das Laufen, fahren – die Fahrt, wissen – die Wissenschaft, singen – der Gesang</i>) - lieto nolieguma vārdus <i>nichts, niemand, nirgends</i> u. c. - lieto darbības vārda divdabja formas kā apzīmētāju (piemēram, <i>Ein interessanter Film ist ein spannender Film. Texte, in denen keine Fehler mehr sind, sind korrigierte Texte.</i>) - lieto darbības vārda <i>Konjunktiv I</i> un <i>Konjunktiv II</i> formas tagadnē un nākotnē (piemēram, <i>Alle glauben, wir seien Zwillinge. Die Rednerin betonte, dass die Konferenz ein Zeichen setzen werde. Wären Sie bitte so freundlich, die Tür zu schließen?</i>) - lieto vietniekvārdu <i>es</i> dažādos kontekstos (piemēram, <i>Es hängt von der Situation ab. Es gibt in der Stadt viele Sehenswürdigkeiten. Es wird die Fantasie gefördert.</i>) - lieto divdaļīgos saikļus (piemēram, <i>Wir besichtigen sowohl das Schloss als auch den Schlosspark. Sie fährt zwar gerne Rad, aber nicht in der Stadt.</i>) - lieto konstrukcijas, kas aizstāj darbības vārdu ciešamajā kārtā formu (piemēram, <i>Er ist früher zu wecken. Der Text ist verständlich/lesbar.</i>) - lieto modālās partikulas <i>doch, aber, ja, ruhig, einfach</i> u. c. - lieto darbības vārda un lietvārda savienojumus (piemēram, <i>zur Kenntnis nehmen</i>) - papildina lietvārdus ar apzīmētājiem (<i>Linksattribut: Adjektive, Partizipien; Rechtsattribut: Substantive im Genitiv, Relativsatz</i> u. c.)	- klausās autentiskus dažādas izcelsmes runātāju ierakstus, kā arī klasesbiedru veidotos ierakstus, nosaka runātāja izcelsmes ietekmi uz izrunu - modelē paužu lietošanu dažādās valodās un dažādās situācijās - lieto dažādu stāstījuma laiku formas pagātnē (<i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt</i>) (piemēram, <i>Nachdem es den ganzen Tag geregnet hatte, wussten die Kinder am Nachmittag nicht mehr, was zu tun, denn sie haben schon den ganzen Vormittag gespielt.</i>) - salīdzina un apraksta darbību nākotnē, uzsverot to ilgumu (piemēram, <i>In zwei Jahren kommen wir wieder zurück. Ich denke, sie wird ihren Aufsatz bis Freitag fertig haben.</i>) - apraksta procesus, izmantojot ciešamās kārtas dažādus laikus (piemēram, <i>Typischerweise werden die Häuser an dem Tag mit ... dekoriert.</i>) - veido un pilnveido savus teikumus ciešamajā kārtā, izmantojot konstrukcijas <i>werden + PII (Vorgangspassiv)</i> vai <i>un sein + PII (Zustandspassiv)</i> (piemēram, <i>Das Angebot wird unterschrieben und verschickt. Das Angebot ist schon unterschrieben und verschickt.</i>) - atpazīst atšķirību un lieto ciešamās kārtas konstrukcijas <i>von + Dativ</i> (piemēram, <i>Von meinen Eltern wurde ich überredet, die mittlere Reife zu machen.</i>) un <i>durch + Akkusativ</i> (piemēram, <i>Durch das Licht wird die Aufmerksamkeit des Zuschauers gelenkt.</i>) - aizstāj ciešamo kārtu ar konstrukcijām <i>sich lassen + Infinitiv</i> (piemēram, <i>Hier kann gut gelernt werden./Hier lässt es sich gut lernen.</i>) <i>sein + zu + Infinitiv</i> (piemēram, <i>Der Lernstoff ist so bequem nachzuarbeiten.</i>) un <i>sein + Adjektiv mit -bar</i> (piemēram, <i>Alles ist schnell erreichbar.</i>) - apraksta/atstāsta kādu notikumu, izmantojot netiešo runu (piemēram, <i>Sie gab zu, den Ort schon einmal besucht zu haben.</i>) - izsaka pieņemumu vai pārliecību salīdzinājuma palīgteikumos ar saikļiem <i>als/wie, je ... desto/umso, als ob, als, als wenn</i> (piemēram, <i>Ich habe oft das Gefühl, als ob er mehr Zeit für mich hätte.</i>) - apraksta vienlaicīgas darbības, lieto laika apstākļa palīgteikumus ar <i>solange/sobald</i> (piemēram, <i>Sobald die Städte bepflanzt werden, verbessert sich dort die Lebensqualität.</i>) vai darbības dažādos laikos, lieto laika apstākļa palīgteikumus ar <i>ehe</i> (piemēram, <i>Die Bewegung gab es dort, ehe das Konzept in Europa überhaupt verbreitet wurde.</i>) - detalizēti apraksta savas vēlmes un iespējas pagātnē (piemēram, nereaļa nosacījuma palīgteikumi: <i>Wenn ich keinen schweren Koffer dabei gehabt hätte, wäre ich vielleicht mit dem Bus gefahren.</i>)

Skaņa/burts	Vārds	Teikums
	- izsaka varbūtību, pieļāvumu vai pārliecību: modālie darbības vārdi <i>sollen, müssen, können, dürfen</i> (piemēram, <i>Ab einem gewissen Alter sollte man bei der Kleidung seinen eigenen Stil haben.</i>) - lieto apstākļa vārdus <i>kaum, ziemlich/relativ/ganz, richtig/echt, absolut/total</i>, kas pastiprina vai pavājina īpašības un apstākļa vārda nozīmi (piemēram, <i>Im Kaufhaus bin ich immer richtig gut beraten worden.</i>) - lieto darbības vārdus <i>Futur I</i> un <i>Futur II</i> formas, lai izteiktu prognozes (piemēram, <i>Das wirst du nicht an einem Tag schaffen. Wenn ihr nach Hause kommt, werde ich schon das Essen für euch gekocht haben.</i>) - lieto divdabja grupu (piemēram, <i>grob gesagt, streng genommen</i>) - lieto prievārdus un saskaņo to lietojumu ar kontekstu - lieto prievārdus ar ģenitīvu un datīvu - atpazīst un lieto divdabi (<i>Partizip I, Partizip II</i>) kā apzīmētāju (piemēram, <i>Der 1703 erbaute Buckingham Palace ist die offizielle Residenz der britischen Monarchen.</i>) - izmanto sinonīmu un antonīmu vārdnīcas un tēzaurus, lai papildinātu savu vārdu krājumu - izdomā, ieraksta un uzlabo balstvārdus meklēšanas lodziņā - nosaka sava vārdu krājuma kvalitāti: bieži lietojamo vārdu īpatsvars salīdzinājumā ar akadēmisko (latīņu, grieķu izcelsmes vārdi) vārdu krājumu - izstrādā plānu optimāla vārdu krājuma iegūšanai - analizē sinonīmu lietojumu tekstā (nosaka noskaņas izmaiņas īpašības vārdu lietojuma dēļ)	- raksturo nenoteiktus objektus un personas, veidojot apzīmētāja palīgteikumus ar attieksmes vietniekvārdiem <i>wer, wen, wem</i> (piemēram, <i>Wer viel gereist ist, dem fällt die Arbeit im interkulturellen Team sicher leichter.</i>) - izsaka attieksmi pret darbību, lietojot modālajiem darbības vārdiem līdzīgas konstrukcijas <i>sein/haben/brauchen + zu + Infinitiv</i> (piemēram, <i>Die Aufgabe ist dringend zu lösen.</i>) - izsaka veidu, kā sasniezams izvērētais mērķis/realizējama darbība, lieto <i>dadurch dass ..., indem</i> (piemēram, <i>Ich habe meine Probleme gelöst, dadurch dass ich einen Coach aufgesucht habe. Ich halte mich fit, indem ich täglich jogge.</i>) - pārveido teikumus lietvārdu savienojumus, aizstājot tos ar darbības vārdu savienojumiem (piemēram, <i>Die Forschung unterscheidet. Die Unterscheidung der Forschung.</i>) - veidojot teikumus, ievēro vācu valodai raksturīgu apstākļu secību: <i>temporal (wann? Wie oft?), kausal (warum?), modal (wie?), lokal (wo? Woher? Wohin?)</i>; datīvs pirms akuzatīva, nolieguma <i>nicht</i> vietu teikumā - formulē pretstatus, apraksta darbības iespējamās sekas, norāda darbības vietu, lietojot saliktos teikumus ar apstākļa vārdiem <i>andernfalls, demnach, währenddessen, gleichzeitig</i> u. c. (piemēram, <i>Lena startete in eine unbestimmte Richtung, obwohl sie währenddessen mit uns sprach.</i>) - klasificē cēloņa un apzīmētāja palīgteikumus – cik dažādu teikuma veidu ir tekstā un salīdzina to nosaukumus dažādās valodās - zinātnisku rakstu pārveido vienkāršā stāstījumā (un otrādi), terminus aizvieto ar skaidrojumiem/bieži lietotiem vārdiem - redīgē uzrakstīto, izmantojot internetā pieejamās skaidrojošās vārdnīcas, tēzaurus un valodu korpusus

Papildiespējas

Projektu tematu piemēri

1. Svešvalodu nozīme manā nākotnes profesijā.
2. Izglītības sistēmas dažādās valstīs.
3. Starptautiskās mobilitātes programmas skolēniem.
4. Tulkošana – zinātne vai māksla?
5. Kas ārzemniekiem būtu jāzina par Latvijas vēsturi/šodienu?
6. Ārzemnieku ieguldījums manas valsts kultūrā un zinātnē.
7. Tehnoloģijas, kas izmainīja cilvēces dzīvi.
8. Vai stereotipi un mīti par tautu palīdz vai traucē saziņā?
9. Pasaule bez kultūras – vai tas ir iespējams?
10. Kultūras pieminekļu atjaunošana: plusi un mīnusi.
11. Amatniecības tradīcijas.
12. Nacionālās virtuves restorāna izveide.
13. Reālās un virtuālās attiecības.
14. Vai ir nepieciešams psihologs skolā?
15. Darbs vai hobijs?
16. Aksesuāri un dzīvesveids.
17. Globalizācija: plusi un mīnusi.
18. Kura politiskā sistēma ir labākā?
19. Sociālie tīkli Latvijā un ārpus tās.
20. Korporatīvā kultūra.
21. Nevalstiskās organizācijas un to loma valsts attīstībā.

Projekta norise:

- patstāvīgi izvēlas/formulē tēmu un kopīgi apspriež darba gaitu un vērtēšanas kritērijus;
- grupā/klasē vienojas par katra kritērija vērtību;
- apspriež un sadala lomas grupas prezentācijai;
- meklē, analizē, atlasa, sistematizē un apkopo materiālus prezentācijai;
- kopīgi gatavo grupas prezentāciju;
- izmēģina grupā (grupas prezentāciju);
- grupā/klasē apspriež, ko vajadzētu uzlabot;
- labo/uzlabo/papildina/pilnveido;
- prezentē visai klasei;
- uzklaua skolotāju un/vai klasesbiedru vērtējumu un ierosinājumus atbilstoši izvēlētajiem kritērijiem;
- analizē savu/klasesbiedru/citu grupu sniegumu atbilstoši izvēlētajiem kritērijiem, ierosina uzlabojumus.

Pielikumi

1. pielikums

Mācību priekšmetu kursu programmu paraugos lietotie kodi

Atsaucei uz standartu¹ mācību priekšmetu kursu programmu paraugos izmantoti šādi plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu (SR) un lielo ideju (Li) kodi. (Standarta pielikumi, kuros lietoti šie kodi, atrodami [Skola2030 tīmekļa vietnē](#).)

SR kodi

Piemērs:

VL.O.2.1.			
VL.	O.	2.1.	
Mācību joma (visu mācību jomu apzīmējumus sk. tabulā)	Kursa apguves līmenis (visu kursu apguves līmeņu apzīmējumus sk. tabulā)	Mācību jomas SR kārtas numurs standartā	
		2.1. Izvēlas, atlasa un izmanto informāciju no dažādiem avotiem sava teksta izveidei saskaņā ar konkrētajām vajadzībām un mācību mērķiem.	2.1. Lai daudzpusīgi izzinātu noteiktu problēmu, jautājumu vai tematu un veidotu savu tekstu, mērķtiecīgi izvēlas, kārtu, analizē un vērtē informāciju, salīdzinot dažādos avotos publicēto tekstu saturu un tajos izmantotos valodas līdzekļus.
			2.1. Pēta valodas un literatūras jautājumu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, lai pēc noteiktiem kritērijiem izvērtētu informāciju un veidotu spriedumus par šo ziņu kvalitāti, aktualitāti un izmantojamību savu tekstu izveidei.

Li kodi

Piemērs:

VSK.S.Li.6.		
VSK.	S.	Li.6.
Vispārējās vidējās izglītības pakāpe	Mācību joma	Mācību jomas SR kārtas numurs standartā
		6. Jebkurš informācijas avots, kas ataino norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir vērtējams kritiski.

Kursu apguves līmeņu apzīmējumi

V	Vispārīgais līmenis
O	Optimālais līmenis
A	Augstākais līmenis

Mācību jomu apzīmējumi

V	Valodu mācību joma	
	VL	Latviešu valoda
	VS	Svešvaloda
K	Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma	
S	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	
D	Dabaszinātņu mācību joma	
M	Matemātikas mācību joma	
T	Tehnoloģiju mācību joma	
F	Veselības, drošības un fiziskās aktivitātes mācību joma	

¹ Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumi Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem".

2. pielikums

Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursos plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti vispārīgajā un optimālajā apguves līmenī

Vispārīgais apguves līmenis (B1)	Optimālais apguves līmenis (B2)
1. Valodas loma sabiedrībā	
1.1. Katrai saziņas situācijai ir konteksts, kurā laiks, vieta un dalībnieki, savstarpēji vienojoties, nosaka saziņas saturu un formu.	
1.1.1. Skaidro valodu lomu savas identitātes izveidē.	1.1.1. Analizē valodu lomu savas identitātes izveidē; skaidro pretrunas un neskaidrības daudzvalodu saziņā.
1.1.2. Skaidro, kā dalībnieku nolūki ietekmē valodas līdzekļu izvēli.	1.1.2. Analizē un skaidro saziņas situācijas dalībnieku lomas un nolūkus (arī daiļliteratūrā un publicistikā).
1.2. Mēs izmantojam valodu, lai veidotu attiecības, apmainītos ar informāciju, noskaidrotu un izteiktu viedokli, izprastu, plānotu un novērtētu savu un citu rīcību.	
1.2.1. Meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai aprakstītu notikumu secību, līdzības un atšķirības.	1.2.1. Mērķtiecīgi meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai izskaidrotu notikumu cēloņsakarības.
1.2.2. Saziņā svešvalodā apraksta savu un citu pieredzi, spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto zināmā situācijā.	1.2.2. Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās.
1.2.3. Svešvalodā izsaka savas domas un emocijas, noskaidro citu cilvēku attieksmi.	1.2.3. Svešvalodā izsaka savas emocijas un pamato savas domas; noskaidro citu cilvēku attieksmi un tās iemeslus.
1.2.4. Sadarbojas daudzvalodu vidē; meklē nepieciešamos resursus savu mērķu sasniegšanai; izvērtē savu sniegumu.	1.2.4. Kopīgi plāno un īsteno daudzvalodu projektu; meklē un apkopo nepieciešamos resursus grupas mērķu sasniegšanai; izvērtē savu un citu sniegumu.
1.2.5. Uzsāk, uztur/pārtrauc saziņu daudzvalodu kontekstā, ievērojot verbālās un neverbālās saziņas normas (piemēram, attālums, acu kontakts, poza).	1.2.5. Lieto daudzveidīgas saziņas stratēģijas un ievēro valodas normas daudzvalodu kontekstā, lai uzsāktu, uzturētu saziņu un nesaprašanās gadījumā to atjaunotu.

Vispārīgais apguves līmenis (B1)	Optimālais apguves līmenis (B2)
1.2.6. Izsaka savu viedokli, piekrišanu vai nepiekrišanu, noskaidro citu viedokļus svešvalodā.	1.2.6. Piedalās diskusijās, pauž savu viedokli, piekrišanu vai nepiekrišanu, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu svešvalodā.
1.3. Valoda ir līdzeklis citu mācību priekšmetu apguvē, lai paplašinātu jau apgūtās zināšanas un iegūtu starptautisku pieredzi.	
1.3.1. Lieto svešvalodas starpdisciplināriem mācību mērķiem (informācijas ieguvei, terminu salīdzināšanai).	1.3.1. Lieto svešvalodas starpdisciplināriem mācību mērķiem; izmanto dažādus resursus (piemēram, izglītojošus videoierakstus, populārzinātniskus rakstus).
1.3.2. Izmanto valodu savu mērķu (piemēram, profesionālo) sasniegšanai starptautiskā kontekstā klātienē vai virtuālā vidē.	1.3.2. Piedalās starptautiskās debatēs un konferencēs par sev interesējošiem tematiem klātienē vai virtuālā vidē.
2. Teksts un tekstveide	
2.1. Teksts ir izpētes objekts, kas ļauj izprast verbālās un neverbālās saziņas īpatnības attiecīgajā valodā.	
2.1.1. Pamana un komentē dažādu valodu elementus tekstos, filmās, videomateriālos.	2.1.1. Atpazīst dažādu valodu un stilu elementus un stereotipus tekstos, filmās, videomateriālos, diskutē par tiem un to izcelsmi.
2.1.2. Daudzvalodu vidē pamana un komentē atšķirības neverbālajos saziņas līdzekļos, piemēram, filmās, videomateriālos.	2.1.2. Filmās un videomateriālos pamana neverbālās saziņas elementus, tos izmanto starpkultūru saziņā.
2.2. Zināšanas par rakstīto un runāto tekstu formu daudzveidību ļauj izvērtēt teksta saturu un mērķtiecīgi izmantot tekstus savām personiskajām, profesionālajām un akadēmiskajām vajadzībām.	
2.2.1. Lasa un klausās ar izpratni, izmanto atbalstu, izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju (piemēram, caurskata, pārlūko, nosaka teksta mērķi, nepieciešamības gadījumā iztulko).	2.2.1. Lasa un klausās ar izpratni, patstāvīgi izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju (piemēram, saziņā nomaina teksta valodu, lai piemērotos adresātam).
2.2.2. Salīdzina tekstu uzbūvi dažādās valodās; apraksta un skaidro grafiskos tekstveides līdzekļus (piemēram, kartes, tabulas, shēmas, attēlus).	2.2.2. Salīdzina grafisko un audio/video tekstu uzbūvi svešvalodā; pārveido tekstu no viena veida citā atbilstoši auditorijas vajadzībām.
2.2.3. Salīdzina aprakstošu tekstu saturu un izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā.	2.2.3. Analizē tekstu saturu un autoru argumentus, izvērtē to kvalitāti un ticamību, izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā.

Vispārīgais apguves līmenis (B1)	Optimālais apguves līmenis (B2)
2.2.4. Nosaka dažādu tekstu formalitātes līmeni un funkcionālo stilu svešvalodā (piemēram, saīsinājumi un žargona vārdi sarunvalodā, terminu lietojums lietišķo rakstu valodā).	2.2.4. Nosaka un salīdzina tekstveides līdzekļus (piemēram, salīdzinājumi daiļliteratūrā), kas veido teksta funkcionālo stilu attiecīgajā svešvalodā.
2.3. Teksta plānošana, veidošana, uzlabošana un publicēšana ir radošs process, kura laikā autors saskaņo savas idejas ar attiecīgās valodas normām.	
2.3.1. Plāno rakstisku vai mutisku tekstu svešvalodā (virsraksts, ievads, iztīrājums, nobeigums); veido tekstu, izmantojot saistītātvārdus (piemēram, "pirmkārt", "otrkārt", "visbeidzot").	2.3.1. Veido loģisku plānu strukturāli daudzveidīgam tekstam svešvalodā, raksta esejas vai gatavo referātus, izmantojot mērķim atbilstošu teksta struktūru (arguments, pretarguments, secinājums).
2.3.2. Kopīgi veido tekstus svešvalodā, izmanto savas un citu idejas, lai papildinātu teksta saturu un uzlabotu tā formu; izsaka savu viedokli par citu veidotiem tekstiem un argumentē to.	2.3.2. Kopīgi veido tekstus svešvalodā (piemēram, stāstus, filmas); radoši izmanto savas un citu idejas, lai papildinātu teksta saturu un uzlabotu tā formu; analizē citu tekstus/filmas, aizstāv un pamato savu viedokli.
2.3.3. Izvērtē savu tekstu svešvalodā, plāno turpmāko darbību teksta kvalitātes uzlabošanai; rediģē un pilnveido tekstu atbilstoši valodas normām (t. sk. izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas [IKT] rīkus).	2.3.3. Analizē savu tekstu svešvalodā atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem (piemēram, tekstveides principu ievērošana), izdara secinājumus par to kvalitāti; kopīgi rediģē un uzlabo tekstus (t. sk. izmantojot IKT rīkus).
2.3.4. Publicē paša radītus tekstus saziņas situācijai piemērotā valodā; ņem vērā atgriezenisko saiti; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem.	2.3.4. Publicē paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu; atbild uz jautājumiem; izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem.
3. Valodas sistēma	
3.1. Valodas apguves stratēģijas ir nepieciešamas, lai apzinātu savas esošās zināšanas, mobilizētu nepieciešamos leksiskos un sintaktiskos resursus un plānotu valodas izaugsmi.	
3.1.1. Izmanto valodu apguves stratēģijas savu prasmju uzlabošanai.	3.1.1. Patstāvīgi izvēlas un izmanto valodu apguves stratēģijas savu prasmju uzlabošanai.
3.1.2. Vērtē savas un klasesbiedru svešvalodas zināšanas; izvēlas piemērotus mācību līdzekļus un materiālus savu valodas prasmju attīstībai.	3.1.2. Vērtē savu un klasesbiedru svešvalodu zināšanu līmeni un pamato savu viedokli (piemēram, izmantojot Eiropas Valodu portfeli).
3.2. Lingvistiskā kompetence ir spēja lietot fonētikas, morfoloģijas, leksikas un sintakses zināšanas saziņā.	

Vispārīgais apguves līmenis (B1)	Optimālais apguves līmenis (B2)
3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un izprot tajās ietverto informāciju; ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas; izvēlas situācijai atbilstošu izrunu.	3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi; ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas; izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai.
3.2.2. Izmanto zināšanas par vārdu daļām, lai atklātu nezināmo vārdu nozīmi.	3.2.2. Izmanto zināšanas par vārdu daļām, lai atklātu nezināmo vārdu nozīmi un veidotu jaunus vārdus.
3.2.3. Skaidro dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus svešvalodā.	3.2.3. Salīdzina dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus (piemēram, frāzes, vārdkopas) dzimtajā valodā un svešvalodā.
3.2.4. Izmanto profesionālās datu bāzes un vārdnīcas (t. sk. virtuālajā vidē), lai papildinātu savu vārdu krājumu; radoši lieto savu vārdu krājumu saziņā svešvalodā.	3.2.4. Izmanto dažādas vārdnīcas un tēzauros, lai papildinātu savu vārdu krājumu; kritiski izvērtē un radoši lieto savu vārdu krājumu personiskajā, sociālajā un lietiskajā saziņā.
3.2.5. Savā runā un rakstos izmanto svešvalodas ritmu un intonāciju, lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši valodas normām.	3.2.5. Raksturo svešvalodas ritma un intonācijas atšķirības salīdzinājumā ar dzimto valodu, izmanto to savā runā un rakstos; lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši apgūstamās valodas normām.
3.3. Valodas identitāti veido dažādu valodu resursu prasmīga izmantošana.	
3.3.1. Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām, lai saprastu un veidotu runu un rakstus savā interešu jomā.	3.3.1. Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām dažādās valodās, lai veidotu savu personisko izteiksmes stilu svešvalodā; saziņā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.
3.3.2. Salīdzina valodu sistēmas (skaņas, vārdus, teikumus); atrod kopīgo un atšķirīgo ar zināmajām valodām.	3.3.2. Veido kritērijus dažādu valodu sistēmu analīzei (piemēram, simboli, vārdu etimoloģija, teikuma veidi).

3. pielikums

Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs, beidzot vispārējās vidējās izglītības pakāpi

1. Kritiskā domāšana un problēmrisināšana:

- 1.1. mērķtiecīgi formulē precīzus jautājumus, lai kritiski analizētu kompleksas situācijas un abstraktas idejas. Izzina kontekstu, to analizē, kritiski izvērtē, kā arī sintezē un interpretē informāciju, lai sasniegtu konkrētu mērķi. Gūst vispusīgu, precīzu informāciju par kompleksiem jautājumiem, izvērtē tās ticamību un analizē, kādēļ atsevišķās situācijās iegūt ticamu informāciju ir grūti;
- 1.2. kompleksās situācijās spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto. Pamana loģiskās argumentācijas kļūdas savos un citu izteikumos, novērš tās. Argumentē, pierādot izteiktā apgalvojuma ticamību un veidojot pamatotus secinājumus;
- 1.3. nosaka aktuālas vajadzības, precīzi formulē kompleksu problēmu un pamato nepieciešamību to risināt, izvirza mērķi, piedāvā vairākus risinājumus, izvērtē tos attiecībā pret mērķi, izvēlas īstenot labāko;
- 1.4. kompleksās, neskaidrās situācijās patstāvīgi izstrādā problēmas risinājuma plānu un īsteno to, izvēloties, lietojot un pielāgojot piemērotas problēmrisināšanas stratēģijas, elastīgi reaģē uz neparedzētām pārmaiņām, izvērtē paveikto un gūtos secinājumus izmanto arī citā kontekstā.

2. Jaunrade un uzņēmējspēja:

- 2.1. interesējas par atklājumiem un inovācijām, proaktīvi meklē jaunas iespējas, kā efektīvi uzlabot savu un citu dzīves kvalitāti, rosina uzlabot esošo situāciju, pieņem nepieredzētus, kompleksus izaicinājumus, saglabā emocionālu līdzsvaru un atvērtību nenoiektības apstākļos;
- 2.2. raugoties uz situāciju no dažādiem skatpunktiem, pamana jaunas iespējas, mērķtiecīgi un elastīgi izmanto vai attīsta pats savas ideju radīšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jauniem un noderīgiem risinājumiem, efektīvi organizē resursus (cilvēku, zināšanu, kapitāla, infrastruktūras), lai īstenotu savu iecerī, patstāvīgi meklē, izvērtē un atbildīgi izmanto citu idejas, kā arī piedāvā savas, lai iedvesmotu citus;
- 2.3. gan patstāvīgi, gan grupā attīsta ideju ilgtspējīgā piedāvājumā, kļūdas un grūtības izmanto kā iespēju izaugsmei.

3. Pašvadīta mācīšanās:

- 3.1. regulāri un atbilstoši savām vajadzībām izvirza īstermiņa un ilgtermiņa mērķus, formulē kritērijus, pēc kuriem izvērtēt, vai mērķis ir sasniegts, plāno mērķa īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par savu lomu soļu īstenošanā un mērķu sasniegšanā;
- 3.2. patstāvīgi un regulāri analizē un reflektē par savas darbības saistību ar emocijām, personiskajām īpašībām un uzvedību, rod veidus, kā attīstīt spējas pārvaldīt savu domāšanu, emocijas un uzvedību;
- 3.3. patstāvīgi izvēlas, pielāgo un rada savas domāšanas stratēģijas kompleksās situācijās;
- 3.4. pieņemot atbildīgus lēmumus, vada emocijas sociāli pieņemamā veidā un orientējas uz iespējām, ieguvumiem un pozitīviem risinājumiem;
- 3.5. patstāvīgi izmanto kritērijus, kas palīdz īstenot darba uzraudzīšanu un pilnveidošanu, izvērtē, apkopo un turpmākā darba procesā mērķtiecīgi izmanto gūto pieredzi.

4. Sadarbība:

- 4.1. plāno un īsteno personisko un grupas mērķu sasniegšanai nozīmīgu, cieņpilnu verbālu, neverbālu un digitālu komunikāciju;
- 4.2. piedalās gan viendabīgas, gan neviendabīgas grupas darba procesā, pieņem viedokļu atšķirības, dalībnieku dažādo pieredzi un spējas, prognozē, novērš un risina domstarpības un konfliktus, tostarp digitālā vidē;
- 4.3. mācību procesā un sabiedriskajā dzīvē apzināti orientējas uz kopīgo labumu un grupai nozīmīgu mērķu sasniegšanu, spēj pārstāvēt savas un respektēt citu intereses, ja grupas un paša vajadzības atšķiras.

5. Pilsoniskā līdzdalība:

- 5.1. skaidro un pamato savu skatījumu par kopsakarībām gan vietējā, gan globālā mērogā, izvērtē individu, sabiedrības un vides mijiedarbību;
- 5.2. balstoties savās vērtībās un cienot citu vērtības, izsvērti izvēlas pasākumus un ikdienas situācijas, kurās iesaistīties un iesaistīt citus, cieņpilni pamatojot savu nostāju, prot atteikties, ja pasākums neatbilst vērtībām, un spēj nepakļauties grupas spiedienam, paliekot saistīts ar tiem, kuriem nepiekrīt;

- 5.3. skaidro savas rīcības sekas un uzņemas par tām atbildību ikdienas situācijās, lokālos un globālos procesos;
- 5.4. patstāvīgi un kopā ar citiem gūst pieredzi, iesaistoties risinājumu meklēšanā un īstenošanā, kas palīdz uzlabot dzīves kvalitāti.

6. Digitālā pratība:

- 6.1. lai īstenotu daudzveidīgas ieceres, mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas;
- 6.2. analizē digitālās komunikācijas ieguvumus un riskus, atbildīgi uzvedas un komunicē digitālajā vidē atbilstoši savām un citu interesēm;
- 6.3. kritiski analizē mediju radīto realitāti un informācijas ticamību, uzņemas atbildību rīkoties, lai novērstu nekvalitatīva mediju satura radīto ietekmi, un, radot savu mediju saturu, ievēro privātuma, ētiskos un tiesiskos nosacījumus;
- 6.4. analizē un novērtē tehnoloģiju lomu dažādos kontekstos, izvērtē veselīgus un drošus tehnoloģiju lietošanas paradumus, ievēro un pielāgo tos savām vajadzībām, reflektē par savu digitālo identitāti un tās atbilstību savām un sabiedrības interesēm.

4. pielikums

Skolēnam attīstāmie ieradumi svešvalodās vispārējās vidējās izglītības pakāpē

Mācību satura vienība	Valodas loma sabiedrībā	Teksts un tekstveide	Valodas sistēma
Vispārīgais apguves līmenis	- Attīsta ieradumu sekmīgi darboties daudz kultūru, daudzvalodu un digitālajā vidē, izmantojot daudzveidīgas saziņas stratēģijas un dažādu valodu resursus – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – solidaritāte, vērtība – cilvēka cieņa) - Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, sadarbojas ar citiem cilvēkiem, izturoties ar cieņu pret dažādu kultūru pārstāvjiem un viņu tradīcijām un izvairoties no cilvēku rīcības stereotipiskas vērtēšanas – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – tolerance, vērtība – kultūra)	- Attīsta ieradumu būt zinātkāram un intelektuāli atvērtam, lasot/klausoties un analizējot dažādus tekstus – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – gudrība, vērtība – darba tikums, cilvēka cieņa) - Attīsta ieradumu eksperimentēt, improvizēt, tiekties pēc jaunas pieredzes, veidojot dažādus tekstus – radošs darītājs. (Tikums – drosme, vērtība – brīvība)	- Attīsta ieradumu uztvert kļūdas kā iespēju izaugsmei, uzlabojot fonētikas, leksikas un sintakses zināšanas – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – gudrība, vērtība – kultūra) - Attīsta ieradumu pašizpausties un uzdrošinās gūt jaunu pieredzi, lietojot apgūtās valodas skaņu kombinācijas, intonācijas un vārdu savienojumus – personība ar pašapziņu. (Tikums – drosme, vērtība – latviešu valoda)
Optimālais apguves līmenis	- Attīsta ieradumu uz klausīt un iedziļināties dažādos viedokļos, pārliecībās, kultūrās, iejūtas otra pārdzīvojumos un sniedz atbalstu, sazinoties ar dažādu valodu lietotājiem – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – solidaritāte, vērtība – cilvēka cieņa) - Attīsta ieradumu būt zinātkāram un intelektuāli atvērtam, pētot dažādus resursus dažādās valodās, lai papildinātu zināšanas par plašu tematu loku – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – centība, vērtība – darba tikums)	- Attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, sadarboties ar citiem cilvēkiem teksta veidošanā un publiskošanā – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – savaldība, vērtība – cilvēka cieņa) - Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par Latviju un pasauli, lasot/klausoties ziņas dažādās valodās dažādos plašsaziņas līdzekļos un izvērtējot informācijas ticamību un viedokļu daudzveidību – atbildīgs sabiedrības dalībnieks. (Tikums – gudrība, vērtība – Latvijas valsts)	- Attīsta ieradumu patstāvīgi mācīties visu mūžu, kritiski vērtējot savu sniegumu un plānojot pašizaugsmi – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – atbildība, vērtība – darba tikums) - Attīsta ieradumu apgūto pielietot jaunās reālās dzīves situācijās, ievērojot lielāko labumu, mobilizē savus valodu resursus, izmantojot vācu valodu saziņas mērķu sasniegšanai – lietpratējs izaugsmē. (Tikums – drosme, vērtība – brīvība)

5. pielikums

Svešvalodas (vācu valodas) pamatkursu tematu pārskats

Svešvaloda (vācu valoda) Vispārīgais apguves limenis (B1)	Mājas un ģimene (piemēram, paaudzes, pienākumi, ģimenes budžeta plānošana)	Veselība un dzīves stils (piemēram, fiziskās aktivitātes, uzturs, dzīvesveids)	Zinātne un tehno- loģijas (piemēram, zinātnes atklājumi, tehnikas pasaule, komunikācija, mediji)	Pasaules izzināšana (piemēram, tūrisms, reālā un virtuālā ceļošana)	Daba un vide (piemēram, dabas aizsardzība, lauki un pilsētas, dabas katastrofas)	Indivīds (piemēram, domu un jūtu pasaule, attiecības sadzīvē, literatūrā, mākslā)
Svešvaloda I (vācu valoda) Optimālais apguves limenis (B2)	Kultūra (piemēram, māksla un literatūra, mākslas pasaule, kultūras pasaule)	Vēsture un ģeogrāfija (piemēram, Latvijas un citu valstu vēsture un ģeogrāfija, reliģija)	Riti un tradīcijas (piemēram, ēdieni, nacionālie svētki, ikdiena)	Izglītība un karjera (piemēram, izglītības iespējas, biznesa pasaule, profesijas izvēle)	Cilvēks un sabiedrība (piemēram, migrācija, nodarbinātība, sociālā sistēma)	Likumdošana un politika (piemēram, politiskās sistēmas, iekšpolitika, ārpolitika, globalizācija, drošība)

Ieteikumi sadarbībai ar citām mācību jomām

Mācību joma	Valodu mācību joma		Matemātikas mācību joma	Dabaszinātņu mācību joma				Sociālā un pilsoniskā mācību joma		Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma					Tehnoloģiju mācību joma		Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma	
Sadarbības veidi Kursi	Latviešu valoda	Mazākumtautības valoda	Matemātika	Bioloģija	Dabaszinības	Ķīmija	Fizika	Ģeogrāfija	Sociālās zinības un vēsture	Vēsture un sociālās zinātnes	Kultūra un māksla (Vizuālā māksla)	Kultūra un māksla (Mūzika)	Literatūra	Kultūras pamati	Kultūra un māksla (Teātra māksla)	Dizains un tehnoloģijas	Datorika	Sports un veselība
Savu tekstu svešvalodā ievadīšana un pareizrakstības pārbaudīšana (datorika)																x	x	
Informācijas meklēšana, apkopošana, prezentēšana	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	
Tematisku video meklēšana, noskatīšanās, apspriešana	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x (un veidošana)	x
Interviju/aptaujū gatavošana svešvalodā, rezultātu prezentēšana																x	x	
Tekstu tulkošana	x	x							x	x						x		
Literāro darbu fragmentu lasīšana un apspriešana svešvalodā													x					
Zinātnisku publikāciju, zinātniski populārās literatūras fragmentu svešvalodā lasīšana un apspriešana			x	x	x	x	x	x			x	x		x	x			
Terminu salīdzināšana dažādās valodās, vārdnīcas veidošana	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						x		x
Lugu (fragmentu) iestudēšana svešvalodā													x		x			
Lomu spēles svešvalodā															x			x
Gramatikas salīdzināšana dažādās valodās	x	x																

7. pielikums

Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un resursi

Izmantošanas nolūks	Mācību līdzekļu veids	Mācību līdzekļi
Mācību stundu sagatavošanai un demonstrējumiem	Metodiskie materiāli	Vācu valodas mācību grāmatu izdevniecību vietnes, mājaslapas.
	Darba piederumi	Kancelejas piederumi.
	Uzskates materiāli	Attēlu komplekti (sižetiski un priekšmetu attēli), signālkartiņas, kartes (fiziskās, ģeogrāfiskās).
	IT un ierīces, kuras ir savietojamas ar IT	Interaktīvā tāfele, projektors, dators ar tekstastrādei, videoapstrādei u. c. nepieciešamo tulkotājas un rediģēšanas programmatūru.
Skolēniem darbam (individuālajam/pāru/grupu darbam, piemēram, laboratorijas darbi)	Mācību materiāli	Mācību līdzekļu komplekts (no VISC apstiprinātās mācību literatūras saraksta, kas publicēts bibliotēku informācijas sistēmā "ALEPH 500" https://kopkatalogs.lv/F/?&func=find-b-0&local_base=isc01 , kā arī atrodams VISC mājas lapā www.visc.gov.lv), dažāda veida literatūra, teksti ārpusklases lasīšanai vai darbam klasē un citi mācību līdzekļi, kuri atbilst plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu īstenošanai.
	Darba piederumi	Kancelejas piederumi (papīrs, līmlapiņas, šķēres, krāsu marķieri, flomāsteri u. c.).
Skolēniem informācijas ieguvei	Drukātā izziņu literatūra	Enciklopēdijas, vārdnīcas (bilingvālās, sinonīmu), populārzinātniskā literatūra.
	Elektroniskie izziņu avoti	Enciklopēdijas, vārdnīcas (bilingvālās, monolingvālās, sinonīmu, antonīmu), audio un video ieraksti.
Piederumi, iekārtas, ierīces mācību vides nodrošināšanai		Dators un projektors, interneta pieslēgums, datu kamera, audioierakstu sistēma, mikrofons, videokamera, printeris, kopētājs, tāfele (krīta/baltā/interaktīvā), grupu darbam piemērotas mēbeles.

DOMĀT. DARĪT. ZINĀT.

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T Ņ Ē